

(Z)ONDER VOORWAARDEN

Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein vermogensrecht,
inclusief handelingen met betrekking tot het notarisambt

*Onderdeel van het institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein Privaatrecht in de periode
1945-2001*

Dit rapport is een gezamenlijke uitgave van
Rijksarchiefdienst/PIVOT
en
Ministerie van Justitie - PIVOT
Mei 2002

Tekst: drs. R. van Abel (DOX*i*S Documentaire Informatiemanagers)
Vormgeving: Rijksarchiefdienst/PIVOT
Illustraties: W.D. Küller

ISBN

© Rijksarchiefdienst/PIVOT. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Rijksarchiefdienst/PIVOT.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	i
PROJECT INVOERING VERKORTING OVERBRENGINGSTERMIJN	iv
1. De uitgangspunten van PIVOT	iv
2. Het institutioneel onderzoek	v
3. De toepassingsmogelijkheden	vi
4. Volumevermindering archieven en vergroting opslagcapaciteit	vii
Inleiding	1
Leeswijzer voor het handelingenblok	1
A. Algemene en standaardhandelingen op het beleidsterrein vermogensrecht en notariaten	3
Inleiding	4
Nationaal	4
Beleidsontwikkeling en -evaluatie	4
Totstandkoming van wet- en regelgeving	4
Verantwoording van beleid	4
Informatieverstrekking	5
Onderzoek	5
Internationaal beleid	5
B. Vermogensrecht	7
Afbakening	8
Publiekrecht - privaatrecht	8
Wat is vermogensrecht?	8
Bronnen	8
Vermogensrecht in het Burgerlijk Wetboek	8
Andere bronnen	9
Grensgebieden	9
Samenwerking met andere ministeries	9
De deelbeleidsterreinen	9
Organisatieschema van het Ministerie van Justitie	10
Internationale Organisaties	14
Wetgeving voor de elektronische snelweg	14
De elektronische handtekening	15
Actorenoverzicht	16
Handelingen	17
De indeling	17
Burgerlijk Wetboek Boek 3	17
Rechtshandelingen	17
Pandrecht	17
Onderhandse akten	18
Burgerlijk Wetboek Boek 4: Erfrecht	19
De uiterste wil	19
Het centraal testamentenregister	20

Bij erfstelling of legaat gemaakte bedingen.....	21
Burgerlijk Wetboek Boek 5: Zakelijke rechten.....	22
Appartementsrecht	22
Burgerlijk Wetboek Boek 6: Algemeen gedeelte van het verbintenissenrecht	24
Wettelijke verplichtingen tot schadevergoeding.....	24
Verbintenissen tot betaling van een geldsom.....	25
Standaardregelingen voor overeenkomsten tussen rechtspersonen in de uitoefening van hun beroep.....	26
Burgerlijk Wetboek Boek 7: Bijzondere overeenkomsten.....	29
Koop van rechten van gebruik in deeltijd van onroerende zaken	29
De reisovereenkomst.....	29
Arbeidsovereenkomsten.....	29
Burgerlijk Wetboek Boek 7A.....	31
Huur en verhuur	31
Burgerlijk Wetboek Boek 8: Verkeersmiddelen en vervoer	32
Belemmeringenwet Privaatrecht	35
Wetboek van Koophandel.....	36
Betaling.....	36
 C. Handelingen met betrekking tot het notarisambt	 38
 Inleiding	 39
 Actorenoverzicht	 40
 Handelingen	 41
Inleiding	41
RIO Rechtspleging en Rechtshulp.....	41
Opzet.....	41
Wet op het Notarisambt	41
Benoeming en ontslag.....	42
Wet tot invoering van een leeftijdsgrens voor het notarisambt en oprichting van een notarieel pensioenfonds	43
Stichting Notarieel Pensioenfonds	44
Oprichting	44
Ontbinding	45
Deelnemerschap.....	45
Kamers van toezicht.....	47
Opleiding en beroepsvereisten	51
Commissie van toezicht	51
Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie	51
Ondernemingsplan en boekhouding.....	52
Centraal Bureau van Bijstand (CBB).....	52
Het Bureau financieel toezicht notarissen.....	55
Bijzondere rekeningen	57
Tarieven	57
Materiaal en inhoud van akten	57
Inzage.....	58
Overgangsregelgeving	58
 D. Bijlagen.....	 60

Geraadpleegde wet- en regelgeving met betrekking tot vermogensrecht	61
Geraadpleegde wet- en regelgeving met betrekking tot het notarisambt	62
Literatuur algemeen	63
Literatuur over Vermogensrecht	63
Geraadpleegde materiedeskundigen op het beleidsterrein Vermogensrecht.....	64
Geraadpleegde materiedeskundigen op het terrein van het notarisambt	64
Lijst van afkortingen	65
Noten	66

PROJECT INVOERING VERKORTING OVERBRENGINGSTERMIJN

Voor u ligt het rapport waarin de uitkomsten van een onderzoek, gehouden in het kader van het Project Invoering Verkorting Overbrengingstermijn (PIVOT), zijn weergegeven. PIVOT is een projectorganisatie die in mei 1991 door de Algemene Rijksarchivaris in het leven is geroepen. De aanleiding daarvoor vormde de (voorgenomen) verkorting van de overbrengingstermijn conform de nieuwe Archiefwet van vijftig naar twintig jaar. Vanuit het oogpunt van democratisering van het openbaar bestuur moet deze termijnverkorting positief worden beoordeeld. Immers, eerder overgedragen archieven worden ook eerder volledig toegankelijk voor het publiek. Voor de Rijksarchiefdienst betekent deze termijnverkorting echter dat, wanneer er geen maatregelen worden genomen, zij overstromd wordt met archiefmateriaal. De neerslag van dertig jaar overheidshandelen zou bij de invoering van de nieuwe wet in een korte periode moeten worden overgebracht naar de depots van de archiefdiensten. Voor de centrale rijksorganen wordt de omvang van deze stroom van gegevensbestanden geschat op ongeveer 600 strekkende kilometer over de periode 1943-1973 en over de periode 1973-1990 op nog eens eenzelfde hoeveelheid. Omdat een dergelijke hoeveelheid archiefmateriaal niet beheersbaar, noch hanteerbaar is en de opslag ervan te kostbaar, heeft de Rijksarchiefdienst in het kader van PIVOT tezamen met de verschillende Hoge Colleges van Staat en de ministeries maatregelen getroffen om deze vloed te kanaliseren.

Bij het uitvoeren van deze inhaaloperatie moesten reeds bestaande problemen bij de archiefzorg van de rijksoverheid in versneld tempo worden opgelost. Onder de Archiefwet 1962 zijn grote achterstanden ontstaan in het selecteren van naoorlogs archiefmateriaal en in het overbrengen van archief van vóór 1940 naar de Rijksarchiefdienst. In inspectierapporten van de Rijksarchiefdienst werd daar al op gewezen, maar door het rapport 'Archiefbeheer en -behoud bij het Rijk' dat de Algemene Rekenkamer in 1988 uitbracht, is dit probleem pas in zijn volle omvang tot politiek Den Haag doorgedrongen.

PIVOT is mogelijk geworden door de inzet van extra financiële middelen die de minister van WVC in 1991 heeft toegezegd: fl. 17 miljoen over een periode van tien jaar (de looptijd van het project). Daarnaast zetten de ministeries en de Hoge Colleges van Staat, verantwoordelijk voor selectie en overdracht van hun archieven, elk eigen middelen in om deze operatie mogelijk te maken. Afspraken daarover zijn vastgelegd in convenanten die de verschillende secretarissen-generaal of vertegenwoordigers van de Hoge Colleges van Staat met de Algemene Rijksarchivaris hebben gesloten.

1. De uitgangspunten van PIVOT

Om de hierboven beschreven papiervloed op een verantwoorde manier te kunnen beperken heeft PIVOT een nieuw selectie-instrument ontworpen. De traditionele selectiemethoden zijn voor een operatie van deze omvang niet toereikend: zij zijn te arbeidsintensief en dus te kostbaar waarbij de basis van de gevoerde selectie niet altijd duidelijk is geformuleerd. Bij de traditionele selectie worden als criteria gebruikt: de inhoudelijke of informatieve waarde van documenten en de plaats die zij innemen in het geheel van een dossier, een archief of verzameling archieven. Aangezien men bij die manier van selecteren geen model hanteert waarmee men de context van de gegevens in kaart kan brengen, kan men aan de gegevens op zich moeilijk een waarde toekennen. De functie van de gegevens is in dat geval niet te achterhalen. Het gevolg hiervan is een subjectieve selectie omdat iedereen die selecteert een eigen interpretatie aan de gegevens geeft.

PIVOT gaat ervan uit dat de selectie moet worden uitgevoerd vanuit het gezichtspunt van het overheidsorgaan of de organen die deze documenten in het kader van hun taak en het daaruit

voortvloeiende handelen hebben ontvangen of geproduceerd: niet de informatiewaarde van documenten maar de waardebeoordeling van handelingen van overheidsorganen staat centraal. Met de gegevensbestanden die naar de Rijksarchiefdienst worden overgebracht moet het handelen van de overheid in relatie tot haar omgeving op hoofdlijnen te reconstrueren zijn. Daarbij wil PIVOT met het resultaat van de selectie op basis van deze doelstelling bronnen voor de kennis van en het inzicht in de Nederlandse samenleving (en cultuur) veiligstellen voor blijvende bewaring.

De methode om dit te bereiken is de methode institutioneel onderzoek van PIVOT. Deze methode is in de afgelopen jaren ontwikkeld aan de hand van praktijkervaringen en nieuwe, theoretische inzichten uit binnen- en buitenland. Via wet- en regelgeving en andere bestuurlijk-organisatorische bronnen wordt nagegaan welke handelingen overheidsorganen verrichten. Op basis van de handelingen kan achterhaald worden welke neerslag er in principe zou *moeten* zijn. Met andere woorden, de selectie zal niet meer plaatsvinden op basis van het archiefstuk zelf, maar op basis van de handeling. Handelingen worden gewaardeerd in het kader van de context.

Uiteindelijk zal PIVOT de overbrenging van het geselecteerde materiaal naar de depots van de Rijksarchiefdienst begeleiden. De rijksorganen zijn zelf verantwoordelijk voor de fysieke selectie en bewerking die de archieven en andere gegevensbestanden moeten ondergaan om ze geschikt te maken voor overdracht. Desgewenst zal PIVOT hen daarbij adviseren. Richtsnoer voor de bewerking na het institutioneel onderzoek en de institutionele selectie vormen de door de Permanente Commissie Documentaire Informatievoorziening (PCDIN) in september 1991 aanvaarde 'Normen voor goede en geordende staat' (zie hiervoor ook de PIVOT-brochure 'Om de kwaliteit van het behoud: normen 'goede en geordende staat' (Rijksarchiefdienst/PIVOT, 's-Gravenhage 1993).

2. Het institutioneel onderzoek

Om het voor de selectie noodzakelijke inzicht te krijgen in het handelen van de overheidsorganen is PIVOT institutionele onderzoeken gestart bij de verschillende ministeries. De onderzoekers worden door PIVOT zelf en door de verschillende ministeries ingezet. Zij nemen gezamenlijk ongeveer 130 onderzoeksgebieden of beleidsterreinen voor hun rekening. Per beleidsterrein beschrijft de onderzoeker de historische ontwikkeling van dat beleidsterrein als context van de handelingen die er sinds 1940 zijn verricht. De onderzoeksperiode verschilt per beleidsterrein, maar bestrijkt in het algemeen de periode 1940 tot heden.

Uitgangspunt bij de onderzoeken vormt de Methode van Institutioneel Onderzoek (MIO), neergelegd in de brochure 'Handelend optreden' (PIVOT-brochure, 's-Gravenhage 1994). De resultaten van een institutioneel onderzoek worden beschreven in een Rapport Institutioneel Onderzoek (RIO). Een RIO is de contextbeschrijving van een beleidsterrein waarop overheidsorganen handelend optreden en omvat:

1. een historische schets van het beleidsterrein waarop het onderzoek betrekking heeft, inclusief:
  - de doelstellingen van de overheid op het beleidsterrein;
  - de overheidsorganen en overige actoren;
  - de onderlinge relaties tussen de actoren;
  - de beleidsinstrumenten;
  - een beschrijving van het taakgebied waartoe het beleidsterrein behoort.

2. een overzicht van de handelingen die overheidsorganen verrichten of hebben verricht, inclusief:
  - de looptijd van elke handeling (begin- en einddatum);
  - de grondslag (bron) van elke handeling;
  - het product van de handeling (indien bekend).

Zo mogelijk worden de handelingen thematisch of procedureel geordend, waardoor men de handelingen in hun context kan zien.

Een belangrijk begrip in het institutioneel onderzoek vormt de 'handeling'. Een handeling is een complex van activiteiten, gericht op het tot stand brengen van een product, dat een actor verricht ter vervulling van een taak of op grond van een bevoegdheid. Aangezien we niet alleen willen beschrijven wat de overheid moet doen maar ook wat zij daadwerkelijk doet, gebruiken we als bron voor het beschrijven van het handelen niet alleen officiële wet- en regelgeving en de daaruit voortvloeiende algemene maatregelen van bestuur, koninklijke besluiten, ministeriële regelingen en beschikkingen zoals instellings-, opheffings- en organisatiebesluiten als onderzoeksbron, maar ook jaarverslagen en jaaroverzichten, staatsalmanakken, memories van toelichting op de rijksbegroting en op bovengenoemde wetten, beleidsnota's, archieven en literatuur. Daarnaast vormen interviews met beleidsmedewerkers en andere deskundigen - in en buiten de overheid- op het beleidsterrein een bron van informatie.

Naast het begrip 'handeling' neemt het begrip 'actor' in het institutioneel onderzoek een belangrijke plaats in. 'Actor' volgens de PIVOT-methode wordt gedefinieerd als "een overheidsorgaan of een particuliere organisatie of persoon die een rol speelt op een beleidsterrein". Strekten de PIVOT-onderzoeken zich tot 1995 uit tot de handelingen van overheidsorganen in de strikte zin van het woord, in de Archiefwet 1995 wordt, gebaseerd op de Algemene wet bestuursrecht, onder 'overheidsorgaan' verstaan "organen van overheidsstichtingen, verenigingen en vennootschappen die, ook voor zover zij niet krachtens publiekrecht zijn ingesteld, toch met openbaar gezag zijn bekleed of waaraan toch één of meer overheidstaken zijn opgedragen en de daarvoor benodigde publiekrechtelijke bevoegdheden zijn toegekend". Het begrip 'overheidsorgaan' is hiermee aanzienlijk verbreed.

In de onderzoeksrapporten worden de handelingen van particuliere instellingen niet opgenomen. Wel wordt hun rol op het beleidsterrein beschreven. Op grond van het acquisitieprofiel van het Algemeen Rijksarchief wordt bepaald of de archieven van particuliere instellingen voor overbrenging in aanmerking komen.

3. De toepassingsmogelijkheden

De resultaten van het institutioneel onderzoek, neergelegd in het RIO, worden daarna verwerkt in een wettelijk voorgeschreven selectie-instrument: de selectielijst, in PIVOT-termen het "basis selectiedocument" (BSD). De selectielijst is een lijst van handelingen die elk voorzien zijn van de waardering 'bewaren' of 'vernietigen'. De selectielijst volgt uit de beschrijving van het RIO. In overleg met de betreffende instelling(en) wordt aan de hand van deze selectielijst gezien welke gegevensbestanden voor 'de eeuwigheid' geselecteerd moeten worden en uiteindelijk overgebracht worden aan de Rijksarchiefdienst. De ontwerp selectielijst wordt ter inzage gelegd bij verscheidene instanties en de zorgdrager(s) bied(t)(en) de ontwerpselectielijst aan aan de minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (OCenW). De definitieve selectielijst wordt vastgesteld door de zorgdrager(s) in kwestie en de minister/staatssecretaris van OCenW.

Wanneer de inhaaloperatie eenmaal voltooid is, zijn we er nog niet. In de toekomst moet worden voorkomen dat nieuwe achterstanden ontstaan bij selectie en overbrenging van gegevensbestanden. Om de toepassingsmogelijkheden van het institutioneel onderzoek ook voor de toekomst te kunnen garanderen, is het daarom noodzakelijk om ontwikkelingen in taken, handelingen en organisatie van de overheid, alsmede de grondslag van die taken en handelingen bij te houden. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de zorgdragers. Het RIO en het BSD kunnen gebruikt worden als basis voor de ontwikkeling van een structureel documentair informatieplan teneinde het beheer van de gegevensbestanden die de Rijksarchiefdienst na 20 jaar verwerft en het beheer van de

gegevensbestanden bij de verantwoordelijke organen zelf te verbeteren.

Zo kan in samenwerking met de betreffende organen worden voorkomen, dat zich in de toekomst nieuwe, onbeheersbare stuwmeren van archief en andere gegevensbestanden zullen vormen.

4. Volumevermindering archieven en vergroting opslagcapaciteit

Ook op deze terreinen is PIVOT werkzaam. Volumevermindering kan voor bepaalde archieven worden bereikt door middel van substitutie: het overzetten van de informatie op een andere drager, bijvoorbeeld microfilm, microfiches en beeldplaat. Inmiddels kon uitbreiding van de opslagcapaciteit met ca. 25 km. van bestaande depots in het Algemeen Rijksarchief worden gerealiseerd door de installatie van verrijdbare stellingen (compactus).

Gewapend met de opgedane ervaring zal PIVOT ook over deze kwesties de rijksorganen kunnen adviseren, die daarmee bij het moderne gegevensbeheer weer hun voordeel kunnen doen.

Algemeen Rijkarchief/PIVOT/Den Haag, juni 1995.

Inleiding

Dit Rapport Institutioneel Onderzoek is tot stand gekomen in het kader van het convenant dat het ministerie van Justitie en de Rijksarchiefdienst (RAD) op 20 december 1991 hebben gesloten, betreffende de overdracht van de na 1940 gevormde archieven aan de Rijksarchiefdienst. Vanwege de grote omvang is destijds besloten om het onderzoek naar het beleidsterrein privaatrecht op te delen in verschillende kleinere. Behalve over vermogensrecht en het notarisambt zijn er ook rapporten vervaardigd over de deelbeleidsterreinen natuurlijke personen, rechtspersonen, auteursrecht, en persoonsregistraties. Achter in dit rapport is een lijst opgenomen van tot nu toe verschenen PIVOT-publicaties.

Het lag oorspronkelijk in de bedoeling om in dit rapport alleen het beleidsterrein vermogensrecht te beschrijven. Gaandeweg het onderzoek bleek echter dat volgens de indeling in beleidsterreinen die aan het begin van het totale PIVOT-project is gemaakt, handelingen met betrekking tot het notarisambt buitenboord zouden vallen.

Aangezien er op basis van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek een duidelijke relatie bestaat tussen de beleidsterreinen vermogensrecht en het notarisambt, is besloten om de twee terreinen duidelijk gescheiden, maar toch in één rapport te behandelen.

In een Rapport Institutioneel Onderzoek vormen algemene of standaardhandelingen een vast onderdeel. Kenmerk van deze handelingen is dat ze niet kunnen worden geformuleerd op basis van wet- en regelgeving of andere bronnen die specifiek zijn voor een beleidsterrein, maar wel nodig zijn om het overheidshandelen op dit terrein zo volledig mogelijk te beschrijven. Deze handelingen zijn zo algemeen dat ze zowel voor het beleidsterrein vermogensrecht als voor dat van het notarisambt gelden. Daarom opent dit rapport met de algemene handelingen voor beide beleidsterreinen.

Daarna is het rapport gesplitst in een gedeelte met specifieke handelingen voor het deelbeleidsterrein vermogensrecht en een voor handelingen met betrekking tot het notarisambt. Per deelbeleidsterrein wordt de afbakening van het deelbeleidsterrein uiteengezet. Daarbij wordt ook inhoudelijke uitleg gegeven over de bronnen en enige historische ontwikkelingen op dit terrein. Dan volgt een korte beschrijving van de diverse actoren op het terrein. Vervolgens worden de handelingen besproken. Tenslotte wordt het rapport afgesloten met bijlagen, waarin, gesplitst per beleidsterrein, lijsten zijn opgenomen van geraadpleegde wetgeving, literatuur en geïnterviewde personen.

Na deze toelichting over de opzet van dit rapport volgt nu informatie over het gebruik van handelingenblokken.

Leeswijzer voor het handelingenblok

De handelingen zijn verwerkt in uniek genummerde gegevensblokken die als volgt zijn opgebouwd:

(X.): uniek nummer

- Actor: Een *overheidsorgaan* dat, of een particuliere organisatie of persoon die een rol speelt op een beleidsterrein en bevoegdheid heeft tot het zelfstandig verrichten van handelingen op grond van *attributie* of *delegatie*.
- Overheidsorganen: organen van overheidsstichtingen, verenigingen en vennootschappen die, ook voor zover zij niet krachtens publiekrecht zijn ingesteld, toch met openbaar gezag zijn bekleed of waaraan toch één of meer overheidstaken zijn opgedragen en de daarvoor benodigde publiekrechtelijke bevoegdheden zijn toegekend.
  - Attributie: het toekennen van een *nieuwe* bevoegdheid aan een orgaan dat de bevoegdheid uitoefent onder *eigen* verantwoordelijkheid en onder *eigen* naam.
  - Delegatie: het overdragen van een *bestaande* bevoegdheid aan een ander orgaan dat de bevoegdheid vervolgens uitoefent onder *eigen* verantwoordelijkheid en onder *eigen* naam.
- Handeling: Een complex van activiteiten gericht op het tot stand brengen van een product, dat een actor verricht ter vervulling van een taak of op grond van een bevoegdheid. Een actor kan handelingen via *mandatering* door organisatieonderdelen of –leden laten verrichten.
- Mandatering: de machtiging tot het uitoefenen van een *bestaande* bevoegdheid aan een organisatie, hoewel de verantwoordelijkheid voor de uitoefening van die bevoegdheid blijft bij het orgaan dat die bevoegdheid krachtens de wet heeft gekregen.
- Periode: Deze geeft aan wanneer een handeling is uitgevoerd. Het is mogelijk dat na beëindiging van de wettelijke grondslag een handeling nog niet is afgelopen (denk aan bekostiging). Indien geen eindjaar gegeven is, betekent dit dat de handeling ook nog na 2001 verricht kan worden.
- Grondslag/bron: Deze geeft de wet of de regeling krachtens een wet weer waarop de handeling gebaseerd is. Een bron wil zeggen dat er geen wettelijke grondslag gevonden is, maar dat uit een andersoortige bron (nota, verslag, Rijksbegroting, literatuur) gebleken is dat het desbetreffende orgaan die handeling uitvoerde/uitvoert.
- Product: De neerslag op juridisch-bestuurlijk niveau van de handeling. Indien niet duidelijk is in welke soort documentaire neerslag een handeling heeft geresulteerd of als uit de beschrijving van de handeling al duidelijk is welk product de handeling oplevert, ontbreekt de invulling van dit item.
- Opmerkingen: Eventuele bijzonderheden of uitleg over bovengenoemde items.

De namen van de ministeries zijn in de loop der jaren veranderd. In dit rapport wordt uitgegaan van de namen die anno 2001 werden gebruikt. Dus ook als de actor een minister is, wordt de naamsaanduiding anno 2001 gebruikt, bijvoorbeeld de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en niet de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

**A. Algemene en standaardhandelingen op het beleidsterrein
vermogensrecht en notariaten¹**

Inleiding

Onder de term algemene en standaardhandelingen wordt het geheel van handelingen verstaan die niet kunnen worden geformuleerd op basis van wet- en regelgeving of andere bronnen die specifiek zijn voor een beleidsterrein, maar die wel nodig zijn om het overheidshandelen op dit terrein zo volledig mogelijk te beschrijven. Het kan hier dus ook gaan om handelingen die hun grondslag hebben in meer algemene wetgeving, zoals bijvoorbeeld de Grondwet.

Nationaal

Beleidsontwikkeling en -evaluatie

(1.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het voorbereiden, vaststellen, coördineren en evalueren van het beleid betreffende vermogensrecht en het notarisambt.
Periode: 1945 -
Product: nota's, meerjarenplannen, rapporten, adviezen, verslagen

Totstandkoming van wet- en regelgeving.

(2.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging of intrekking van wetten betreffende het beleidsterrein vermogensrecht en handelingen met betrekking tot het notarisambt.
Periode: 1945 -
Product: wetsontwerpen, wetten, AMVB's, K.b.'s, ministeriële regelingen
o.a. Rapport van Staatssecretaris van Justitie, 30-10-1974, nr. 466/174

Verantwoording van beleid

(3.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het opstellen van periodieke verslagen over vermogensrecht en het notarisambt.
Periode: 1945 -
Product: jaarverslagen, kwartaalverslagen en maandverslagen

(4.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het beantwoorden van Kamervragen en het anderszins op verzoek incidenteel informeren van leden of commissies uit de Kamers der Staten-Generaal betreffende vermogensrecht en handelingen met betrekking tot het notarisambt.
Periode: 1945 -
Grondslag: Grondwet: 1938/46/48, art. 97; GW 1953/56/72, art. 104; GW 1983/87/95, art. 68
Product: brieven, notities

(5.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het informeren van de Commissies voor de Verzoekschriften uit de Kamers der Staten-Generaal en andere tot onderzoeken van klachten bevoegde commissies naar aanleiding van klachten over de uitvoering of de gevolgen van het beleid betreffende vermogensrecht en handelingen met betrekking tot het notarisambt.
Periode: 1945 -
Product: brief of notitie
Opmerking: In RIO nr. 56, *Behoorlijk behandeld*, over de Nationale Ombudsman, zijn handelingen opgenomen omtrent het informeren van de Nationale Ombudsman.

Informatieverstrekking

(6.)
Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het beantwoorden van vragen van individuele burgers, bedrijven en instellingen betreffende het beleidsterrein vermogensrecht en handelingen met betrekking tot het notarisambt.
Periode: 1945 -
Product: Correspondentie

Onderzoek

(7.)
Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het vaststellen van de opdracht en het eindproduct van (wetenschappelijk) onderzoek betreffende het beleidsterrein vermogensrecht en handelingen met betrekking tot het notarisambt.
Periode: 1945 -
Product: offerte, brieven, rapport

(8.)
Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het begeleiden van (wetenschappelijk) onderzoek betreffende het beleidsterrein vermogensrecht en handelingen met betrekking tot het notarisambt.
Periode: 1945 -
Product: notities, notulen, brieven

Internationaal beleid

In principe worden handelingen met betrekking tot internationaal beleid pas opgenomen in rapporten zoals dit, indien dat beleid consequenties heeft op nationaal niveau. Meestal leiden internationale verdragen tot regelgeving op nationaal niveau. In dat geval wordt alleen de nationale regelgeving in het rapport opgenomen.

(9.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het voorbereiden van het vaststellen, wijzigen en intrekken van internationale regelingen en het presenteren van Nederlandse standpunten in intergouvernementele organisaties betreffende het beleidsterrein vermogensrecht en handelingen met betrekking tot het notarisambt.
Periode: 1945 -
Product: notities, ontwerpregelingen

Behalve voor de Europese Unie zijn deze producten ook vervaardigd voor andere internationale organisaties die zich onder andere met privaatrechtelijk vermogensrecht bezighouden.

- UNCITRAL: United Nations Commission on International Trade Law.

Doel: bevordering van de harmonisatie en unificatie van de internationale handelswet.

- UNIDROIT: International Institute for the Unification of Private Law

Doel: Harmonisatie, coördinatie en unificatie van privaatrechtelijke wetgeving van staten en groepen staten

- Haagse Conferentie over internationale privaatrechtelijke wetgeving

De internationale verdragen en overeenkomsten die door deze organisaties worden opgesteld, worden dus (mede) voorbereid door het Ministerie van Justitie, maar ondertekend door de Minister van Buitenlandse Zaken.

B. Vermogensrecht

Afbakening

Publiekrecht - privaatrecht

Binnen het recht wordt onderscheid gemaakt tussen publiek- en privaatrecht. Publiekrecht regelt de inrichting van de staat en de staatsorganen en de verhouding tussen de overheid en haar burgers. Tot het publiekrecht behoort het staatsrecht, administratief recht of bestuursrecht, het strafrecht en het belastingrecht.

Het privaatrecht regelt de rechtsbetrekkingen tussen de burgers onderling. Het geeft hun de vrijheid, binnen het kader van dwingend voorgeschreven rechtsregels, hun eigen rechtsbetrekkingen gestalte te geven. Het privaatrecht is eerst en vooral in het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Koophandel te vinden. Deze twee wetboeken behandelen ook het vermogensrecht.

Wat is vermogensrecht?

Om te kunnen begrijpen hoe de handelingen zijn ontstaan die later in dit rapport beschreven worden, is het noodzakelijk om een idee te hebben waar het vermogensrecht zich mee bezig houdt.

In Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek wordt van vermogensrechten de volgende definitie gegeven:

Rechten die, hetzij afzonderlijk hetzij tezamen met een ander recht, overdraagbaar zijn, of er toe strekken de rechthebbende stoffelijk voordeel te verschaffen, ofwel verkregen zijn in ruil voor verstrekt of in het vooruitzicht gesteld stoffelijk voordeel, zijn vermogensrechten.
(Burgerlijk Wetboek Boek 3, art. 6) .

Met andere woorden: het vermogensrecht zoekt naar antwoorden op de vraag wie aanspraak kan maken op het bezit, het gebruik of genot van zaken, tegen een bepaalde vergoeding of compensatie in allerlei vormen.

Bronnen

Vermogensrecht in het Burgerlijk Wetboek

Ons Burgerlijk Wetboek geldt sinds 1838. In 1947 is een begin gemaakt met vernieuwing van dit wetboek. Vanaf 1 januari 1989 wordt het vermogensrechtelijke deel van het nieuwe Burgerlijk Wetboek (NBW) in gedeelten geïntroduceerd. Op 1 april 1991 is Boek 8 van kracht geworden. Per 1 januari 1992 zijn de Boeken 3, 5, 6 en 7 helemaal in werking getreden.²

Nu wordt het vermogensrecht behandeld in Boek 3 t/m 8. De titels van deze Boeken luiden als volgt:

- Boek 3: Vermogensrecht in het algemeen
- Boek 4: Erfrecht
- Boek 5: Zakelijke rechten
- Boek 6: Algemeen gedeelte van het verbintenissenrecht
- Boek 7: Bijzondere overeenkomsten
- Boek 7A: Bijzondere overeenkomsten; vervolg
- Boek 8: Verkeersmiddelen en vervoer

In het oude Burgerlijk Wetboek waren de artikelen van begin tot eind doorgenummerd. Het Wetboek was ook opgedeeld in verschillende boeken, maar de indeling was anders dan de huidige.

Vermogensrechtelijke zaken waren toen meer verspreid te vinden in het gehele Burgerlijk Wetboek.

In het nieuwe BW begint de nummering van de artikelen per boek opnieuw. Voor de vertaling van nummers van oud naar nieuw en andersom worden tabellen gebruikt. Vaak staat overigens in edities van het NBW, bijvoorbeeld die van Schuurman & Jordens, een verwijzing naar het oude BW achter het wetsartikel.

Andere bronnen

Behalve het Burgerlijk Wetboek ligt aan de handelingen in dit rapport nog andere regelgeving ten grondslag. Het is voornamelijk regelgeving die voortkomt uit het Burgerlijk Wetboek, zoals *de Wet commissies standaardregelingen* en regelgeving die aan het Burgerlijk Wetboek aanverwant is, zoals de Wet op het Consumentenkrediet.

Grensgebieden

Dit deel over vermogensrecht beoogt een zo compleet mogelijk overzicht te geven van alle handelingen op het beleidsterrein vermogensrecht, binnen het beleidsterrein privaatrecht. (Publiekrechtelijk vermogensrecht bestaat ook, maar valt buiten het bestek van dit onderzoek.) De grenzen van het beleidsterrein vermogensrecht zijn niet duidelijk aan te geven. Sommige onderwerpen liggen namelijk op een grensgebied van twee of meer terreinen, bijvoorbeeld vermogensrecht en familierecht (huwelijksvermogensrecht). Bij de afweging of een bepaalde handeling in zo'n grensgebied al of niet in het onderzoek wordt opgenomen, is het simpele gegeven of zo'n handeling reeds in een ander onderzoek aan bod is gekomen, van doorslaggevende betekenis geweest. Er bestaan namelijk voor een groot aantal deelbeleidsterreinen of rechtsgebieden van vermogensrecht andere Rapporten Institutioneel Onderzoek.

Als de indruk ontstond dat een grensgeval buiten de boot dreigde te vallen, is ervoor gekozen om de handeling wel op te nemen. Om die reden kan het voorkomen dat een onderwerp dat ogenschijnlijk nauwelijks met vermogensrecht te maken heeft, toch wordt behandeld.

Om anderzijds tegenstrijdigheden en doublures te voorkomen, worden in dit rapport geen handelingen opgenomen die reeds elders zijn genoemd.

Samenwerking met andere ministeries

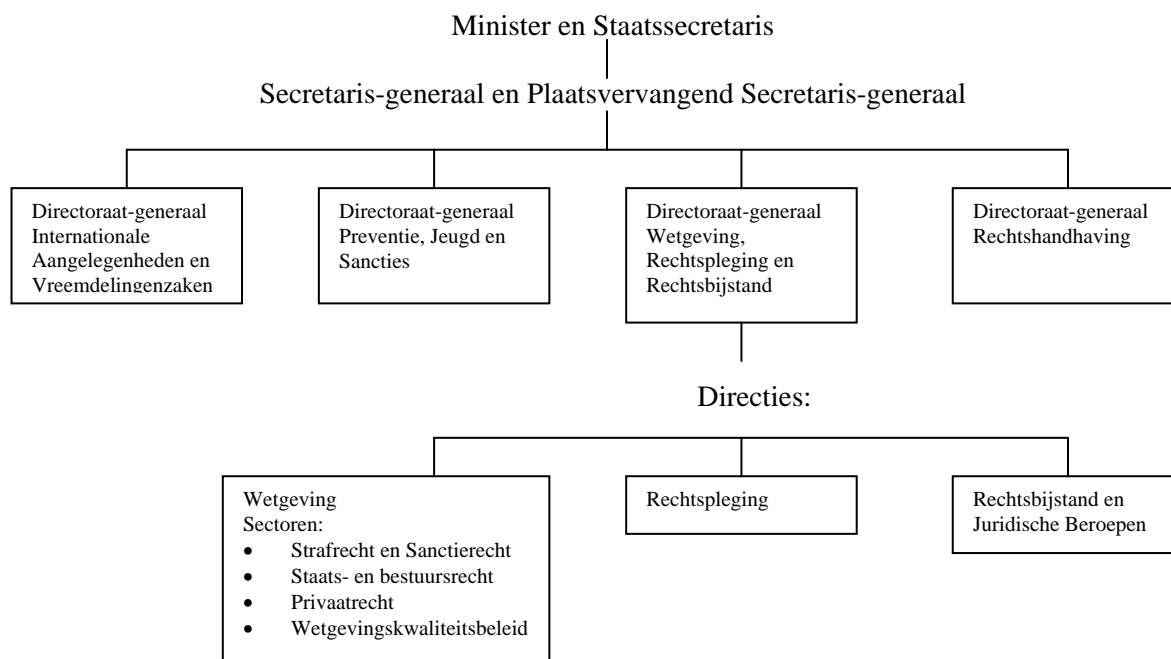
Het Ministerie van Justitie speelt bij het voorbereiden van beleid op het gebied van vermogensrecht een belangrijke rol. Naast het voorbereiden van beleid geeft het ministerie veel advies aan andere departementen en ministeries. Per rechtsgebied zijn er vaste contacten met deze departementen, ministeries of met interne partners. Verder kan de aard van het onderwerp aanleiding geven tot de instelling van andere overlegorganen, die vervolgens een rol in het wetgevingsproces gaan spelen. Dat kunnen gemeentelijke of provinciale overheden zijn, maar ook speciaal voor het onderwerp ingestelde advies- of begeleidingscommissies.

De deelbeleidsterreinen³

Hieronder volgt een alfabetisch overzicht van de deelbeleidsterreinen. Voor elk daarvan zal worden aangegeven met welke andere ministeries en instanties het Ministerie van Justitie samenwerkt. Indien er een RIO bestaat dat voor dat deelbeleidsterrein relevant is, zal daarnaar worden verwezen. Zoals reeds vermeld, is achter in dit rapport een lijst opgenomen van alle PIVOT-publicaties die tot nu toe zijn verschenen.

Deze paragraaf geeft geen inzicht in historische ontwikkelingen in de samenwerking met andere ministeries en instanties. Die ontwikkelingen vallen buiten het bestek van dit rapport. Het stuk is vooral bedoeld om de breedte van het beleidsterrein Vermogensrecht aan te geven en dient tevens als kapstok voor verwijzingen naar andere RIO's. De directies van het Ministerie van Justitie worden genoemd bij hun huidige naam. Hieronder volgt een organisatieschema anno 2000 om duidelijk te maken in welke verhouding deze directies tot elkaar staan.

Organisatieschema van het Ministerie van Justitie⁴

Toelichting:

Er bestaat bij het ministerie geen aparte sector voor vermogensrecht. Bij de sector Privaatrecht werken medewerkers die zich individueel in deze tak van recht hebben gespecialiseerd.

De directie Rechtsbijstand en Juridische Beroepen (DRJB) is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van beleid gericht op de gesubsidieerde rechtsbijstand, de wettelijke schuldsanering, de juridische vrije beroepen en alternatieve geschilafdoening. DRJB bevordert de kwaliteit, de toegankelijkheid en de doelmatigheid van de gesubsidieerde rechtsbijstand. Daarbij ontwikkelt de directie strategisch en operationeel beleid ten aanzien van de advocatuur, het notariaat en de gerechtsdeurwaarders.

Alfabetisch overzicht van de deelbeleidsterreinen

Aansprakelijkheidsrecht

Wetsvoorstellen op het terrein van het aansprakelijkheidsrecht worden door Directie Wetgeving van Justitie voorbereid. Afhankelijk van het onderwerp wordt met andere departementen overleg gepleegd, bijvoorbeeld bij gevaarlijke stoffen met Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, bij landbouwproducten met Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, bij vervoer met Verkeer en Waterstaat, bij internationale milieuaansprakelijkheid met Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en Buitenlandse Zaken.

Aansprakelijkheid in de vervoersector komt in verscheidene RIO's aan de orde. In RIO 21, *De stuurliu aan wal*, wordt het beleidsterrein scheepvaart en maritieme zaken onderzocht. Daarin wordt ook ingegaan op aansprakelijkheid op dat gebied. In RIO 85, *Goed vervoerd*, over, komt de aansprakelijkheid in het goederenvervoer aan de orde. De aansprakelijkheid bij motorrijtuigen wordt in het RIO *Verzekerd op weg* getiteld, behandeld. (Bij het ter perse gaan van dit rapport was het nummer van dit RIO nog niet bekend.)

Bij Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, is onder andere het RIO 94, *Milieubeheer*, geschreven. In dit RIO en in dat van Goederenvervoer zijn handelingen van Justitie opgenomen die verband houden met gevaarlijke stoffen.

Er is intensief contact van Directie Wetgeving met het Verbond van Verzekeraars en afhankelijk van het onderwerp met aparte organisaties uit het bedrijfsleven, zoals vervoerdersorganisaties, reders.

Algemeen vermogensrecht

De Minister van Justitie is verantwoordelijk voor de algemene wetboeken (zoals Burgerlijk Wetboek en Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) en een aantal specifieke wetten, zoals de Faillissementswet. Vanuit deze verantwoordelijkheid is Directie Wetgeving van Justitie betrokken bij regelingen in bijzondere wetten van andere departementen. Het gaat dan bijvoorbeeld om kwesties als processuele regels, aanwijzing van bevoegde rechter, privatisering, grondbeleid, toezicht. Voor handelingen die te maken hebben met de Faillissementswet dient het RIO *Gedeelde geschillen*, geschreven voor het Ministerie van Justitie over de rechterlijke macht, te worden geraadpleegd (nummer nog niet bekend).

Arbeidsrecht

Op het terrein van het arbeidsrecht heeft over het algemeen Sociale Zaken en Werkgelegenheid het voortouw bij de beleidsvorming. De laatste tijd is Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties – in verband met de ambtenaren – sterker bij het onderwerp betrokken. Economische Zaken let vooral op de gevolgen voor het bedrijfsleven.

Als het gaat om de aansluiting op het gemene burgerlijk recht ligt het zwaartepunt bij Justitie, bijvoorbeeld bij de inpassing van het nieuwe arbeidsovereenkomstenrecht in het BW of bij uitvoering van richtlijnen in het arbeidsovereenkomstenrecht. In dergelijke gevallen pleegt de Minister van Justitie advies aan de Sociaal Economische Raad (SER) te vragen.

Een voorbeeld van een raakvlak tussen het werkerterrein van het Ministerie van Sociale Zaken en dat van het Ministerie van Justitie is de rechtspositie van migrerende werknemers en de arbeidsvoorwaarden van buitenlandse werknemers. Dat onderwerp is in het verleden reeds in diverse RIO's naar voren gekomen.

Zo behandelt het RIO *Arbeidsvoorzieningsbeleid* (nummer nog niet bekend), dat in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is geschreven:

- Wet tot regeling van het verrichten van arbeid door vreemdelingen (*Stb.* 1934, 257)
- Wet arbeidsvergunning vreemdelingen (*Stb.* 1964, 72)
- Wet arbeid buitenlandse werknemers (*Stb.* 1978, 737)

Verder is bij dat ministerie een RIO over arbeidsverhoudingen verschenen (nummer nog niet bekend). Daarin zijn ook de handelingen van de Minister van Justitie op dit gebied beschreven. Voor het Rijk is bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken een apart RIO geschreven over arbeidsverhoudingen (nr. 72).

In RIO nr. 23, *Toelating van vreemdelingen*, dat geschreven is in opdracht van het Ministerie van Justitie, komen de volgende wetten aan bod:

- Wet tot regeling van het verrichten van arbeid door vreemdelingen (*Stb.* 1934, 257),
- Wet tot regeling van het verrichten van het zelfstandig uitoefenen van beroepen en bedrijven door vreemdelingen (*Stb.* 1937, 628),
- Wet arbeidsvergunning vreemdelingen (*Stb.* 1964, 72).

Over de consequenties voor de rechterlijke macht, zoals bevoegdheidsverdeling, gevolgen afschaffing preventieve ontslagtoets, vindt overleg met de Directie Rechtspleging plaats.

Er zijn contacten met de Commissie Gelijke Behandeling, hetzij via Directie Wetgeving, hetzij via Directie Rechtspleging.

Auteursrecht

Aan dit recht is een apart RIO gewijd: *Ere wie ere toekomt*.

Consumentenrecht

Ofschoon de herziening van de wetboeken met betrekking tot dit recht in eerste instantie onder de verantwoordelijkheid van de minister van Justitie valt, worden herzieningen van de wetten inzake koop- en kredietovereenkomsten, faillissement en andere regelingen waarbij consumenten betrokken zijn voornamelijk aangestuurd door het Ministerie van Economische Zaken. Verder speelt Justitie een rol bij het functioneren van klachtencommissies.

Handelingen op het gebied van bescherming van consumenten en de colportagewet, ook die waaraan vermogensrechtelijke aspecten verbonden zijn, zijn te vinden in RIO 91, *Consumentenbescherming*.

Elektronisch rechtsverkeer

Directie Wetgeving van Justitie is verantwoordelijk voor het elektronisch rechtsverkeer. Verkeer en Waterstaat en Economische Zaken hebben hiermee veel bemoeienis met de invalshoek ICT en electronic commerce.

De beleidsvoorbereiding wordt gekenmerkt door een veelheid van contacten: notariaat, kadaster, Consumentenbond, bedrijfsleven (vooral via het Electronic Commerce Platform Nederland).

Aan het eind van dit hoofdstuk volgt een beschrijving van de actuele situatie van dit onderwerp.

Erfrecht

De verantwoordelijkheid op het terrein van het erfrecht ligt bij Directie Wetgeving.

Er is nauw overleg met het notariaat (commissie erfrecht). Vertegenwoordigers uit de wetenschap en de notariële praktijk worden intensief geraadpleegd.

In RIO 43, *Die zijn schuld niet betaalt, verarmt niet*, worden 2 handelingen (80 en 81) van de notaris weergegeven met betrekking tot het erfrecht. Volgens de huidige PIVOT-criteria worden de handelingen van de notaris niet in het RIO opgenomen, omdat hij zelf de verantwoordelijkheid draagt voor het notariële archief; hij opereert onafhankelijk van de overheid.

In RIO 65, *Belastingen: de Geheiligde Schuld*, zijn de volgende aan erfrecht gerelateerde wetten behandeld:

- Registratiewet
- Successiewet

Gezondheidsrecht

Over het algemeen ligt bij gezondheidsrecht het beleidsmatige voortouw bij Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Bij onderwerpen van privaatrechtelijke aard, bijvoorbeeld de medische behandelingsovereenkomst of vragen over verzekering en aansprakelijkheid, of onderwerpen die gedomineerd worden door de juridische invalshoek (opheffing anonimiteit donor), ligt het voortouw bij Directie Wetgeving.

Als het gaat om onderwerpen op het raakvlak met jeugdhulpverlening (meldpunten kindermishandeling bijvoorbeeld) ligt het voortouw bij Directoraat-generaal Preventie, Jeugd & Sancties.

Huur, pacht, onroerend goed

Over het algemeen ligt bij beleidsmatige zaken het voortouw bij Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, bij pacht bij Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Omdat het hier telkens gaat om inpassing in het algemeen overeenkomstenrecht is Directie Wetgeving betrokken vanuit de verantwoordelijkheid voor de algemene wetboeken.

Dit is ook de invalshoek bij grondbeleid en onteigening.

Op dit gebied is inmiddels een tweetal RIO's tot stand gekomen:

1. Over volkshuisvesting

2. Over ruimtelijke ordening/het kadaster.
(Titels en nummers van deze RIO's nog niet bekend.)

Huwelijksvermogensrecht

In de rechtswetenschap wordt ook de term huwelijksvermogensrecht gebezigd. Deze term wordt niet in Burgerlijk Wetboek Boek 3 t/m 8 behandeld, maar in Boek 1. Om die reden wordt dit recht niet in dit onderzoek behandeld, maar in dat over natuurlijke personen (titel en van dit RIO nog niet bekend).

Koophandel

De handelingen die op basis van de artikelen uit Boek 2 van het Wetboek van Koophandel voortkomen, 'Van regten en verplichtingen uit scheepvaart voortspruitende', zijn te vinden in RIO 21, *De stuurliu aan wal*, waarin de Minister van Verkeer en Waterstaat de belangrijkste actor is.

Openbaar Ministerie en Rechterlijke macht

Van het Openbaar Ministerie zal er op termijn een apart RIO verschijnen.

Het RIO *Gedeelde geschillen*, hierboven reeds genoemd in verband met de Faillissementswet, is geheel gewijd aan de rechterlijke macht. Daarom zullen er van beide instanties geen handelingen in dit RIO worden opgenomen.

Vervoersrecht en zeerecht

Het privaatrechtelijke deel van het vervoersrecht (vervoerovereenkomst, aansprakelijkheid) valt onder Directie Wetgeving, het publiekrechtelijke deel valt onder Verkeer en Waterstaat, waarmee veel wordt voorbereid.

Bij de voorbereiding over standpunten in internationale gremia overlegt Directie Wetgeving veel met vertegenwoordigende organisaties uit het bedrijfsleven, zoals vervoerders, reders, havenbedrijven. Voorts wordt de Nederlandse Vereniging voor Zee – en Vervoerrecht regelmatig geraadpleegd, die zowel bedrijfsleven als wetenschap onder haar leden telt.

Voor de volledigheid verwijs ik hier opnieuw naar RIO 21, *De stuurliu aan wal* en RIO nummer 85, *Goed Vervoerd*. Daar kunnen RIO 16, *Luchtvaart gebonden*, en RIO 86, *Iedereen onderweg*, over personenvervoer, nog aan worden toegevoegd. Al deze onderzoeken zijn geschreven in opdracht van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.

Verzekeringsrecht

Wetsvoorstellen op het terrein van het verzekeringsrecht worden door de Directie Wetgeving van Justitie voorbereid. Bij de voorbereiding wordt Financiën (Bureau Verzekeringswezen) betrokken.

RIO nummer 67, *Toezicht verzekerd* getiteld, dat in opdracht van Financiën is geschreven, gaat over het toezicht op het verzekeringsbedrijf. Daarin wordt gemeld dat de Minister van Justitie tussen 1945-1980 verantwoordelijk was voor de wetgeving ten aanzien van het levensverzekeringsbedrijf en voor coördinatie van beleid en de informatievoorziening aan Kroon en Staten Generaal. Ook de handelingen van de Verzekeringskamer zijn hierin opgenomen.

Bij vervoer en milieu is er overleg met Verkeer en Waterstaat en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Opnieuw is hier een verwijzing naar RIO 85, *Goed Vervoerd*, en het RIO 94, *Milieubeheer* op zijn plaats.

Er zijn nauwe contacten met het Verbond van Verzekeraars, Waarborgfonds Motorverkeer, Nederlands Bureau Motorrijtuigenverzekeraars. Veelal wordt ook de Nederlandse Orde Van Advocaten geraadpleegd.

RIO 96, *Verzekerd op weg*, dient ook hier vermeld te worden.

Er zijn intensieve contacten met verzekeringsexperts uit wetenschap en bedrijfsleven. Over specifieke onderwerpen vindt overleg plaats met betrokken departementen, bijvoorbeeld over de verzekering van medische aansprakelijkheid met Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Op het gebied van sociale verzekeringen bestaat er een RIO nr. 66, *Verstrekkende zekerheid*, dat is opgesteld in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Over het Schadefonds Geweldsmisdrijven wordt contact onderhouden met Directie Preventie, Jeugd- en Sanctiebeleid.

Internationale Organisaties

Behalve in de Europese Unie zitten er ook door Nederland afgevaardigde medewerkers van directie Wetgeving van Justitie in andere internationale organisaties die zich onder andere met privaatrechtelijk vermogensrecht bezighouden. Een drietal dat bij de Algemene Handelingen reeds is genoemd, is:

- UNCITRAL: United Nations Commission on International Trade Law,
- UNIDROIT: International Institute for the Unification of Private Law,
- Haagse Conferentie over internationale privaatrechtelijke wetgeving.

Er zijn er natuurlijk nog meer, bijvoorbeeld op het gebied van het vervoersrecht. Daarvoor verwijs ik andermaal naar de RIO's die de beleidsterreinen die direct met dit recht te maken hebben, uitgebreider behandelen, zij het minder vanuit juridisch gezichtspunt.

Wetgeving voor de elektronische snelweg

Begin 1998 heeft de Minister van Justitie een nota gepubliceerd met de titel *Wetgeving voor de elektronische snelweg*.⁵ Daarin worden de resultaten bekend gemaakt van een studie naar de gevolgen van de elektronische snelweg voor de Nederlandse wetgeving. De nota heeft tot doel een basis te geven voor het overheidsoptreden tijdens de overgang naar de informatiesamenleving, voor zover het instrument wetgeving daarbij een rol kan spelen. De nota leidt tot:

- * Een toetsingskader voor de wetgever, dat houvast moet geven aan de actoren in het wetgevingsproces bij vragen van wetgeving rond de elektronische snelweg.
- * Een reeks voorstellen voor het opstellen, aanpassen en intrekken van wetgeving en voor de inbreng vanuit Nederland in internationale overlegfora, alsmede een aantal daarmee samenhangende voornemens.

In Deel II, hoofdstuk C, *Juridische Verkenningen*, § 1 van deze nota wordt een antwoord gegeven op de vraag of de wetgeving op het gebied van het privaatrecht, en met name het vermogensrecht aangepast moet worden om haar geschikt te maken voor toepassing op de elektronische snelweg. De eerste conclusie die hieromtrent werd getrokken, was dat de algemene begrippen van het vermogensrecht in het Burgerlijk Wetboek technologie-onafhankelijk zijn en daarom ook toepasbaar in de elektronische omgeving. De tweede conclusie was dat specifieke bepalingen, in het bijzonder vormvoorschriften, een belemmering kunnen opleveren voor de ontwikkeling van het elektronisch rechtsverkeer.

Verder werd geconcludeerd dat er aan de wetgeving in bepaalde opzichten nog wat geschaafd moet worden. Er zou hoge prioriteit moeten worden verleend aan het opstellen van internetregels op het gebied van het internationaal privaatrecht in het kader van de Haagse Conferentie.

Voor zover tot nu toe bekend heeft deze nota nog geen extra handelingen opgeleverd. In de toekomst zijn nieuwe handelingen echter niet uit te sluiten.

De elektronische handtekening

Op 17 mei 2001 heeft Minister van Justitie A.H. Korthals bij de Tweede Kamer een wetsvoorstel ingediend over de wettelijke erkenning voor de elektronische handtekening in het rechtsverkeer.⁶ Die erkenning betekent dat een elektronische handtekening wordt gelijk gesteld aan de handgeschreven handtekening op papier. Voorwaarde voor de erkenning is dat de elektronische handtekening aan bepaalde betrouwbaarheidseisen voldoet. Dit wetsvoorstel regelt aan welke eisen een elektronische handtekening moet voldoen om voldoende betrouwbaar te zijn.

Het voorstel geeft ook een aansprakelijkheidsregeling voor certificatie dienstverleners.

Certificatie dienstverleners zijn zogenoemde trusted third parties die een unieke code koppelen aan een persoon en dit vastleggen in een digitaal certificaat. Met zo'n certificaat kan in het rechtsverkeer een elektronische handtekening worden geverifieerd. Als een certificatie dienstverlener voldoet aan een aantal kwaliteitseisen mag hij zogenoemde gekwalificeerde certificaten afgeven. Op dergelijke certificaten mogen partijen in het rechtsverkeer aangaan. De aansprakelijkheid voor fouten in bepaalde in dergelijke certificaten vermelde gegevens legt het wetsvoorstel bij de certificatie dienstverlener. Met deze regeling kunnen elektronische certificaten in het elektronische rechtsverkeer een belangrijke bijdrage gaan leveren aan de rechtszekerheid, zoals in het klassieke rechtsverkeer bijvoorbeeld authentieke akten dat doen.

Het wetsvoorstel voorziet ook in een toezichtstelsel op certificatie dienstverleners die gekwalificeerde certificaten uitgeven.⁷

Indien het wetsvoorstel over de erkenning van de elektronische handtekening wordt aangenomen, zouden nieuwe handelingen kunnen ontstaan.

Actorenoverzicht

De **Minister van Justitie** is de voornaamste actor op het beleidsterrein vermogensrecht. Hij stelt middels wet- en regelgeving de hoofdlijnen van het regeringsbeleid vast en controleert de uitvoering daarvan. Daarnaast benoemt hij voorzitters en leden van commissies en organisaties die actief zijn op dit beleidsterrein.

De **Minister van Defensie** speelt in dit onderzoek vanuit het erfrecht een bescheiden rol in verband met de uiterste wil van leden van de krijgsmacht. En krachtens Besluit gevonden voorwerpen wijst hij militaire instellingen aan waaraan de gemeente bij haar in bewaring gebrachte zaken overdraagt die behoren tot de kleding, uitrusting en wapening van militairen van de krijgsmacht.

De **Minister van Verkeer en Waterstaat** is de belangrijkste actor in handelingen op grond van de Belemmeringenwet Privaatrecht. Verder speelt hij/zij een rol in handelingen die in Burgerlijk Wetboek Boek 8 voorkomen, maar die oorspronkelijk voornamelijk in allerlei vervoerswetten waren opgenomen.

De Hoge Raad komt in dit onderzoek slechts één maal voor, en wel in het erfrecht. De Hoge Raad kan een bij erfstelling of legaat gemaakt beding herzien of vervallen verklaren, en de **Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen** kan, in samenwerking met de Minister van Justitie, zo'n beschikking van de Raad goedkeuren.

De **Commissie standaardregelingen** heeft het levenslicht nog niet gezien. Zij kan door de Minister van Justitie worden ingesteld om standaardregelingen voor het sluiten van overeenkomsten tussen rechtspersonen in de uitoefening van hun beroep vast te stellen, te wijzigen of in te trekken.

Handelingen

De indeling

De belangrijkste bron voor dit deelbeleidsterrein is het Burgerlijk Wetboek in de huidige vorm. Daarin staan voornamelijk rechten van burgers beschreven. Een Rapport Institutioneel Onderzoek richt zich echter op handelen en bevoegdheden van de overheid. Dat aspect komt in het Burgerlijk Wetboek minder aan bod. Het aantal handelingen dat in dit rapport is opgenomen, is mede om die reden zeer beperkt, hoewel het beleidsterrein vermogensrecht een groot aantal onderwerpen omvat. Het aantal handelingen wordt tevens beperkt, doordat er zoveel mogelijk naar andere RIO's wordt doorverwezen, zoals hierboven reeds gemeld, om doublures te voorkomen.

De plekken waar de handelingen in het Burgerlijk Wetboek te vinden zijn, liggen zo ver uit elkaar dat een onderlinge samenhang in de meeste gevallen ontbreekt. Om toch enige lijn in de volgorde van de handelingen te kunnen blijven zien, zijn ze in grofweg dezelfde volgorde opgesteld, waarin ze ook in het Burgerlijk Wetboek voorkomen. Van deze hoofdingeling is afgeweken, wanneer er wel onderlinge samenhang tussen handelingen bleek te bestaan.

Om de handelingen in het juiste perspectief te kunnen plaatsen, zijn ze waar nodig van uitleg voorzien.

Burgerlijk Wetboek Boek 3

Rechtshandelingen

Een rechtshandeling is een handeling die wordt verricht met de bedoeling een bepaald rechtsgevolg te bereiken.

(10.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het goedkeuren van rechtshandelingen ter verkrijging van goederen die toebehoren aan het Rijk, provincies, gemeenten of andere openbare instellingen, door personen met openbaar gezag bekleed.

Periode: 1992 -

Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 3, art. 43, lid 3 (*Stb.* 1991, 600)

Product: K.b.

Opmerking: De achterliggende bedoeling van deze handeling is dat de schijn van belangenverstrengeling in verband met bovengenoemde handelingen wordt vermeden. De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken vroeg in het kader van deze handeling een prijsvergelijking op met vergelijkbare objecten dan wel een onafhankelijk taxatierapport.⁸

Pandrecht

Het pandrecht is een zekerheidsrecht. Een zekerheidsrecht garandeert de voldoening van een vordering. Zo'n recht heet pandrecht als een schuldenaar een te verpanden zaak die niet is vermeld in een openbaar register, bijvoorbeeld een schilderij, in de macht van zijn schuldeiser, de pandhouder brengt, totdat hij zijn schuld heeft voldaan. Zodra de schuld niet binnen de gestelde termijn is voldaan, heeft de pandhouder het recht het pand te verkopen.

(11.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het stellen van regels omtrent de gang van zaken bij verkoop door pandhouder.
Periode: 1992 -
Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 3, artt. 249 en 252 (*Stb.* 1991, 600).
Product: Algemene maatregel van bestuur (AMVB), o.a.:
AMVB voor het bepalen van de wijze waarop de pandhouder die tot verkoop wil overgaan of tot verkoop is overgaan, die verkoop meedeelt aan de schuldenaar, pandgever en hen die op het goed een beperkt recht hebben of daarop beslag hebben gelegd: Besluit *Stb.* 1991, 433.

Voor de levering van onroerende goederen was volgens de *Wet, houdende verplichtstelling van de notariële akte bij de levering van onroerende zaken en bij de vestiging van zakelijke rechten op onroerende goederen* (*Stb.* 1956, 376) art. 671 a, een notariële akte nodig. In artikel II van die wet werd voor onderhandse akten een uitzondering gemaakt, als die door de Minister van Justitie aangewezen personen opgesteld werden. 'Zaakwaarnemers-administrateurs' die op het moment van inwerkingtreding van deze wet bevoegd waren tot het indienen van het verzoek tot tekening van akten, konden worden aangewezen. Kinderen die al in 1954 in het kantoor van hun vader werkten, mochten toetreden tot de groep van zaakwaarnemers-administrateurs. Het artikel waaruit de volgende handeling voortkomt, was bedoeld om deze regeling te handhaven door het voor de bepalingen van het nieuwe wetboek van toepassing te verklaren.⁹

Onderhandse akten

(12.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het schorsen van de bevoegdheid van een persoon om onderhandse akten voor de levering van een registergoed op te stellen en mede te ondertekenen.
Periode: 1956 -
Grondslag: *Wet, houdende verplichtstelling van de notariële akte bij de levering van onroerende zaken en bij de vestiging van zakelijke rechten op onroerende goederen*, artikel II, sub 1 (*Stb.* 1956, 376),
Overgangswet NBW, artt. 91, lid 1, 3 en 4 (*Stb.* 1991, 197) zoals gewijzigd bij *Stb.* 1991, 601
Product: beschikking

Burgerlijk Wetboek Boek 4: Erfrecht

In het oude Burgerlijk wetboek werd het erfrecht behandeld in Boek 3, artikel 877-1176, tussen het appartementsrecht en de privileges. Het nieuwe Boek 4 is al wel wet (*Stb.* 1969, 392), maar is nog niet ingevoerd. Het oude erfrecht geldt dus nog steeds, maar staat voorlopig op de plaats van het toekomstige Boek 4. Hier geldt dus nog de oude nummering.

De oorspronkelijke grondslag van veel regels van dit boek ligt in 1838. Omdat het boek in verschillende fasen is ingevoerd, is het lastig om de datum van de oorspronkelijke publicatie aan te geven. Daarom wordt teruggegrepen op de grondslaggegevens van de eerste wijziging van de wet.

De uiterste wil

In het BW wordt een testament gedefinieerd als een akte waarin iemand verklaart wat hij wil dat na zijn dood met zijn bezittingen zal gebeuren. Deze verklaring kan door hem worden herroepen (Burgerlijk Wetboek Boek 4, art. 922).

Naast de gewone testamentsvormen wordt in de wet een aantal noodtestamenten behandeld. Zo ook het testament van militairen:

(13.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het aanwijzen van noodwachters die een openbare uiterste wil maken ten overstaan van een officier van een noodwacht of noodwachtstaf, in geval van (burger-)oorlog.
Periode: 1962 – 1991
Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 4, art. 993, sub a (*Stb.* 1961, 304)
Product: AMVB

In geval van oorlog of burgeroorlog kunnen militairen en andere tot de krijgsmacht behorende personen een openbare uiterste wil maken ten overstaan van een officier van de krijgsmacht. Deze mogelijkheid blijft bestaan totdat de Koning (lees: de minister van Defensie) heeft vastgesteld dat voor de toepassing van deze bepaling de oorlog of burgeroorlog als beëindigd moet worden beschouwd.

(14.)

Actor: Minister van Defensie
Handeling: Het vaststellen dat de oorlog of burgeroorlog als beëindigd moet worden beschouwd.
Periode: 1962 -
Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 4, art. 993, sub b, lid 1 (*Stb.* 1961, 304), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1991, 631
Product:

Ook buiten oorlogstijd kunnen andere personen die tot de krijgsmacht behoren, hun uiterste wil bekendmaken op de manier zoals hiervoor beschreven, maar dan moeten die andere personen wel behoren tot een gedeelte van de krijgsmacht dat is aangewezen voor specifieke verrichtingen die beschreven staan in art. 993, lid 2 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek. Deze mogelijkheid blijft bestaan totdat is bekendgemaakt dat de zojuist genoemde aanwijzing is geëindigd.

(15.)

Actor: Minister van Defensie
Handeling: Het bepalen van de wijze waarop waarop wordt bekendgemaakt dat de aanwijzing, genoemd in art. 993, lid 2 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek is geëindigd.

Periode: 1962 -
Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 4, art. 993, sub b, lid 2 (*Stb.* 1961, 304), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1991, 631
Product: Besluit houdende uitvoering van Burgerlijk Wetboek Boek 4, artikel 4:993b, lid 2

(16.)

Actor: Minister van Defensie
Handeling: Het aan de militair die het bevel voert over het aangewezen gedeelte van de krijgsmacht opdragen tot bekendmaking van de uiterste wil van leden van de krijgsmacht.
Periode: 1962 -
Grondslag: Besluit houdende uitvoering van Burgerlijk Wetboek Boek 4, art. 1 t/m 3 (*Stb.* 1962, 325), gewijzigd bij besluit (*Stb.*1997, 702)
Product: publicatie aan het aangewezen deel van de krijgsmacht, proces-verbaal van de bekendmaking
Opmerking: Activiteiten:

- het voeren van overleg met de Minister van Justitie
- het opmaken een proces-verbaal van de bekendmaking en het sturen hiervan aan de Minister van Justitie.

In één van de jaren die volgen na het verschijnen van dit rapport, zal er een wetsvoorstel worden aangenomen voor de vernieuwing van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek. Daarin zal de Minister van Justitie een nieuwe handeling krijgen: Het (bij AMVB) vaststellen van nadere voorschriften omtrent de inhoud en opstelling van de verklaringen van erfrecht. In een verklaring van erfrecht vermeldt een notaris wie erfgenamen zijn, wie vruchtgebruik toekomt en hoe de erfenis wordt verdeeld.

Het centraal testamentenregister

Het Centraal Testamentenregister (CTR) is in 1918 bij wet ingesteld.¹⁰ De doelstelling van het CTR is om bij een overlijden vast te kunnen stellen of er een laatste wilsbeschikking (testament) aanwezig is van de overledene, en zo ja, welke notaris deze wilsbeschikking onder zijn of haar beheer heeft, zodat de uitvoering hiervan kan plaatsvinden.

Het CTR is gevestigd bij directie Bestuurszaken van het Ministerie van Justitie te 's-Gravenhage.

(17.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het zorgdragen voor de inrichting en het bijhouden van het testamentenregister.
Periode: 1918 -
Grondslag: Wet op het testamentenregister, art. 2 (*Stb.* 1918, 124), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1961, 304
Wet op het centraal testamentenregister, art. 1, lid 2 (*Stb.* 1977, 25), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1992, 422.
Product: correspondentie, besluiten (*Stb.* 1918, 434, zoals gewijzigd bij *Stb.* 1974, 28), beschikkingen, formulier (*Stcrt* 1977, 197, p. 7)

(18.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het benoemen van medewerkers van het CTR.
Periode: 1918 -
Bron: Antwoorden van medewerker CTR op schriftelijke vragen, 1-5-2001
Product: Beschikking

(19.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het regelen van de hoogte van het recht voor de inschrijving van een notariële akte.
Periode: 1918 -
Grondslag: Wet op het testamentenregister, art. 4 (*Stb.* 1918, 124), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1974, 391
Wet op het centraal testamentenregister (*Stb.* 1977, 25), art. 4, gewijzigd bij *Stb.* 1992, 422.
Product: AMVB: *Stb.* 1974, 641 en *Stb.* 1977, 468

Bij erfstelling of legaat gemaakte bedingen

Enkele termen:

Een erfstelling: de uiterste wilsbeschikking waarbij de testateur aan een of meer personen het geheel of een evenredig gedeelte van zijn nalatenschap toekent.

Een legaat: de (bijzondere) beschikking waarbij de testateur aan een of meer bepaalde personen bepaalde tot de nalatenschap behorende goederen ofwel een hoeveelheid van naar de soort bepaalde goederen toekent.

(20.)

Actor: de Hoge Raad
Handeling: Het, op verzoek van degene die het beding behoort na te leven, in het algemeen belang herzien of vervallen verklaren van een bij erfstelling of legaat gemaakt beding.
Periode: 1925 -
Grondslag: Wet herziening bedingen bij erfstelling of legaat, artt. 1 en 2 (*Stb.* 1925, 174), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1956, 327 en *Stb.* 1997, 773
Product: beschikking

(21.)

Actor: Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
Handeling: Het goedkeuren van beschikkingen van de Hoge Raad t.a.v. herzieningen en vervallenverklaringen van bedingen in erfstellingen en legaten.
Periode: 1925 -
Grondslag: Wet herziening bedingen bij erfstelling of legaat, art. 3 (*Stb.* 1925, 174), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1956, 327 en *Stb.* 1997, 773
Product: K.b.

Burgerlijk Wetboek Boek 5: Zakelijke rechten

Zakelijke rechten zijn rechten op zaken: *voor menselijke beheersing vatbare stoffelijke objecten* (Burgerlijk Wetboek Boek 3, art. 2). Rechten die alleen kunnen bestaan op zaken, zijn geregeld in het eigendomsrecht, erfdiensbaarheden, erfpacht en opstal.

Het NBW geeft van het begrip eigendom geen definitie, maar wel kenmerken: eigendom is het meest omvattende recht dat een persoon op een zaak kan hebben (Burgerlijk Wetboek Boek 5, art. 1, lid 1). *Onroerende zaken zijn de grond, de nog niet gewonnen delfstoffen, de met de grond verenigde beplantingen, en tevens de gebouwen en werken die duurzaam met de grond zijn verenigd, hetzij rechtstreeks, hetzij door vereniging met andere gebouwen of werken.* Roerende zaken zijn alle niet-onroerende zaken (Burgerlijk Wetboek Boek 3, art. 3). Een uitgebreidere definitie van roerende zaken wordt in het Burgerlijk Wetboek niet gegeven. Titel 2 van Boek 5 regelt eigendom van roerende zaken.

(22.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het stellen van regels met betrekking tot het vinden en de aangifte van roerende zaken, en de gemeentelijke bevoegdheden op dat terrein.
Periode: 1992 -
Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 5, art. 12 (*Stb.* 1991, 600)
Product: AMVB: Besluit gevonden voorwerpen (*Stb.* 1991, 434)
Evt. ministeriële regeling krachtens de AMVB
Overgangswet NBW art. 151 (*Stb.* 1991, 197) zoals gewijzigd bij *Stb.* 1991, 601

Besluit tot uitvoering van Burgerlijk Wetboek Boek 5, art. 12 (*Besluit gevonden voorwerpen*)

(23.)

Actor: Minister van Defensie
Handeling: Het aanwijzen van militaire instellingen waaraan de gemeente bij haar in bewaring gebrachte zaken overdraagt die behoren tot de kleding, uitrusting en wapening van militairen van de krijgsmacht.
Periode: 1991 -
Grondslag: Besluit gevonden voorwerpen, art. 1 (*Stb.* 1991, 434)
Product: beschikking

Appartementsrecht

Een eigenaar, erfpachter of opstaller is bevoegd zijn recht op een gebouw met toebehoren en op de daarbij behorende grond met toebehoren te splitsen in appartementsrechten. Onder appartementsrecht wordt verstaan een aandeel in de goederen die in de splitsing zijn betrokken, dat de bevoegdheid omvat tot het uitsluitend gebruik van bepaalde gedeelten van het gebouw die blijkens hun inrichting bestemd zijn of worden om als afzonderlijk geheel te worden gebruikt. Het aandeel kan mede omvatten de bevoegdheid tot het uitsluitend gebruik van bepaalde gedeelten van de bij het gebouw behorende grond.

Een appartementsrecht is op zijn beurt voor splitsing in appartementsrechten vatbaar.¹¹

(24.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het nader regelen van de vereisten waaraan de tekening, die gehecht wordt aan de akte van splitsing, moet voldoen.
Periode: 1972 – 1991

Grondslag: oud Burgerlijk Wetboek Boek 3, art. 875, sub d (*Stb.* 1972, 467)
Product: Besluit splitsing appartementsrechten (*Stb.* 1972, 468)
Opmerking: De inhoud van het hierboven genoemde besluit is verwerkt in het nieuwe Burgerlijk Wetboek Boek 3, art. 16, lid 2

(25.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het stellen van regelen waarmee de kadastrale aanduiding van de appartementsrechten overeen moeten komen.
Periode: 1972 – 1991
Grondslag: oud Burgerlijk Wetboek Boek 3, art. 875, sub e, sub c (*Stb.* 1972, 467)
Product: Besluit splitsing appartementsrechten (*Stb.* 1972, 468)
Opmerking: De handelingen die voortkomen uit het hierboven genoemde besluit vallen niet onder het vermogensrecht, maar onder ruimtelijke ordening en vastgoed en worden daarom niet behandeld.

Burgerlijk Wetboek Boek 6: Algemeen gedeelte van het verbintenissenrecht

Wettelijke verplichtingen tot schadevergoeding

In het algemeen wordt verzekeraarheid van het risico als een belangrijke voorwaarde voor aansprakelijkheid beschouwd. De volgende handeling komt voort uit de bedoeling deze verzekeraarheid te garanderen.

(26.)

Actor:	Minister van Justitie
Handeling:	Het vaststellen van maximaal te betalen bedragen bij aansprakelijkheid voor schade.
Periode:	1992-
Grondslag:	Burgerlijk Wetboek Boek 6, art. 110 (<i>Stb.</i> 1991, 600)
Product:	AMVB

Opmerking: Deze handeling geldt ook voor de afzonderlijke soorten van vervoer, waarvoor de regelgeving in Boek 8 geplaatst is:

Binnenlands openbaar personenvervoer

Periode: 1997 -

Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 8, art. 110, lid 1 (*Stb.* 1996, 548)

Goederenvervoer over binnenwateren

Aansprakelijkheid van de vervoerder wegens het niet nakomen van de op hem rustende verplichtingen

Periode: 1991 -

Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 8, art. 905, lid 1 (*Stb.* 1991, 126)

Goederenvervoer over de weg

Aansprakelijkheid van de vervoerder wegens het niet nakomen van de op hem rustende verplichtingen

Periode: 1991 -

Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 8, art. 1105 (*Stb.* 1991, 126)

Personenvervoer over de weg

Aansprakelijkheid van de vervoerder in geval van dood, letsel of vertraging van de reiziger en in geval van verlies, beschadiging of beschadiging van diens bagage

Periode: 1991 -

Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 8, art. 1157 (*Stb.* 1991, 126)

Verhuisovereenkomst

Aansprakelijkheid van de verhuizer wegens het niet nakomen van de op hem rustende verplichtingen

Periode: 1991 -

Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 8, art. 1182 (*Stb.* 1991, 126)

Gevaarlijke stoffen aan boord van een voertuig

Aansprakelijkheid van de vervoerder in geval van vorderingen in zake van dood, letsel of vertraging van de reiziger en in geval van verlies, beschadiging of beschadiging van diens bagage

Periode: 1995 -

Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 8, art. 1218, lid 1 (*Stb.* 1994, 846)

Gevaarlijke stoffen aan boord van een spoorrijtuig

Aansprakelijkheid in geval van vorderingen aan een exploitant ter zake van dood of letsel en andere vorderingen.

Periode: 1995 -

Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 8, art. 1678, lid 1 (*Stb.* 1994, 846)

Verbintenissen tot betaling van een geldsom

Wanneer er vertraging ontstaat bij het betalen van een geldsom, kan een schadevergoeding worden geëist. Deze schadevergoeding bestaat in de wettelijke rente van die som over de tijd dat de schuldenaar met de voldoening daarvan in verzuim is geweest. In deze context moet de volgende handeling worden geplaatst.

(27.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het vaststellen van de wettelijke rente voor het uitblijven van betaling van geldsommen.
Periode: 1945 – 1991; 1992 -
Grondslag: oud Burgerlijk Wetboek Boek 4, art. 1286 (*Stb.* 1938); Burgerlijk Wetboek Boek 6, art. 120 (*Stb.* 600, 1991)
Product: AMVB (jaarlijks opnieuw vastgesteld)

(28.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het aanpassen van het bedrag voor de toepassing van de franchise in verband met aansprakelijkheid voor schade door een product toegebracht.
Periode: 1992 -
Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 6, art. 190, lid 2 (*Stb.* 600, 1991)
Product: AMVB

Standaardregelingen voor overeenkomsten tussen rechtspersonen in de uitoefening van hun beroep

Ter verklaring van de term rechtspersoon: de term *rechtssubject* is een overkoepelende term voor alles wat rechtsbevoegd is en dus in juridische betekenis persoonlijkheid heeft. De term *rechtspersoon* is aanduiding van een bepaalde soort rechtssubjecten. Ze geeft aan dat deze categorie van rechtssubjecten door het recht in het leven is geroepen en dat hun bestaan binnen de rechtswerkelijkheid ligt. “Een rechtspersoon is, evenals een natuurlijke persoon, drager van rechten en plichten en kan als zodanig aan het maatschappelijk verkeer deelnemen.”¹² Er zijn drie soorten rechtspersonen te onderscheiden: publiekrechtelijke rechtspersonen, kerkgenootschappen en privaatrechtelijke rechtspersonen.

(29.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het aanwijzen van de soorten overeenkomsten waarvoor standaardregelingen kunnen worden vastgesteld en de bedrijfstak of het beroep, waarvoor elk van deze regelingen bestemd is te gelden.
Periode: 1992 -
Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 6: art. 214, lid 1 (*Stb.* 600, 1991)
Product: AMVB

(30.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het benoemen en opheffen van een commissie ter vaststelling, wijziging en intrekking van standaardregelingen voor het sluiten van overeenkomsten tussen rechtspersonen in de uitoefening van hun beroep.
Periode: 1992 -
Grondslag: resp. Burgerlijk Wetboek Boek 6: art. 214, lid 2 (*Stb.* 1991, 600)
Wet commissies standaardregelingen, art. 9, lid 2 (*Stb.* 1989, 567), gewijzigd bij *Stb.* 1992, 422 en *Stb.* 1993, 690
Product: Instellings- en opheffingsbesluiten
Opmerking: De commissie is tot op moment van uitgave van dit rapport niet ingesteld; er is geen aanleiding voor geweest.

(31.)

Actor: commissie standaardregelingen
Handeling: Het vaststellen, wijzigen en intrekken van standaardregelingen voor het sluiten van overeenkomsten tussen rechtspersonen in de uitoefening van hun beroep.

Periode: 1992 -
Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 6: art. 214, lid 2 (*Stb.* 1991, 600)
Product: besluiten aangaande vaststelling, wijziging of intrekking van een standaardregeling
Opmerking: De commissie is tot op moment van uitgave van dit rapport niet ingesteld; er is geen aanleiding voor geweest.

(32.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het goedkeuren van voorgelegde vaststelling, wijziging of intrekking van een standaardregeling.
Periode: 1992 -
Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 6: art. 214, lid 3 (*Stb.* 1991, 600)
Wet commissies standaardregelingen art. 6, lid 1 (*Stb.* 1989, 567), gewijzigd bij *Stb.* 1992, 422 en *Stb.* 1993, 690
Product: K.b.

(33.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het stellen van nadere regels omtrent de wijze van samenstelling en de werkwijze van de commissies standaardregelingen.
Periode: 1992 -
Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 6: art. 214, lid 2 (*Stb.* 1991, 600),
Wet commissies standaardregelingen, art. 11 (*Stb.* 1989, 567), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1992, 422 en *Stb.* 1993, 690
Product: Wet commissies standaardregelingen (*Stb.* 1989, 567), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1992, 422 en *Stb.* 1993, 690, AMVB's

(34.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het bepalen welke representatieve organisaties leden van de commissie kunnen voordragen en het aantal leden dat ieder van deze organisaties kan voordragen.
Periode: 1992 -
Grondslag: Wet commissies standaardregelingen, art. 1, lid 2, (*Stb.* 1989, 567) zoals gewijzigd bij *Stb.* 1992, 422 en *Stb.* 1993, 690
Product: ministeriële regeling

(35.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het benoemen, schorsen en ontslaan van (plaatsvervangende) leden van de commissie.
Periode: 1992 -
Grondslag: Wet commissies standaardregelingen, art. 2, lid 1; art. 3, lid 1, art. 9, lid 1, art. 10, (*Stb.* 1989, 567) zoals gewijzigd bij *Stb.* 1992, 422 en *Stb.* 1993, 690
Product: besluit

Overeenkomsten in het algemeen

(36.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het stellen van regels ten aanzien van bedingen in algemene voorwaarden van overeenkomsten.

Periode: 1992 -
Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 6, art. 239, lid 1 en 2 (*Stb.* 1991, 600), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 355
Product: AMVB
Opmerking: activiteiten:

- Het wijzigen van maatregelen ten aanzien van bedingen in algemene voorwaarden van overeenkomsten.
- Het horen van de naar zijn oordeel representatieve organisaties van hen die bij het sluiten van de overeenkomsten waarop de maatregel betrekking heeft, algemene voorwaarden plegen te gebruiken en van hen die bij die overeenkomsten als hun wederpartij plegen op te treden.

Burgerlijk Wetboek Boek 7¹³: Bijzondere overeenkomsten

Koop van rechten van gebruik in deeltijd van onroerende zaken

(37.)

Actor:	Minister van Justitie
Handeling:	Het stellen van regels betreffende de inhoud en opmaak van koopakten.
Periode:	1997 -
Grondslag:	Burgerlijk Wetboek Boek 7: artt. 48b, lid 1 en 3; 48 c, lid 2 en 48f, lid 5 (<i>Stb.</i> 1997, 147 jo ¹⁴ 287)
Product:	AMVB: Gegevensbesluit rechten van gebruik in deeltijd van onroerende zaken (<i>Stb.</i> 1997, 289)

Met behulp van het Gegevensbesluit en de nieuwe afdeling 10A, waaruit de hierboven genoemde handeling afkomstig is, wordt de richtlijn nr. 94/47/EG uitgevoerd van het Europees Parlement en van de Raad van de Europese Unie van 26 oktober 1994. Deze richtlijn betreft de bescherming van de verkrijger voor wat bepaalde aspecten betreft van overeenkomsten inzake de verkrijging van een recht van deeltijds gebruik van onroerende goederen (PbEG L 280).

Met *deeltijd* wordt doorgaans een periode van een aantal weken of maanden bedoeld. Iemand kan bijvoorbeeld een appartement voor een paar weken kopen. In het algemeen is zo'n koopovereenkomst onvoordelig gebleken voor de koper. Aanleiding voor het Gegevensbesluit was dan ook het gegeven dat verkopers van de onroerende zaken vaak misbruik maakten van de overeenkomst.

De reisovereenkomst

(38.)

Actor:	Minister van Justitie
Handeling:	Het bepalen van de gegevens die een algemeen verkrijgbare prospectus of andere publicatie van een reisorganisator moet bevatten.
Periode:	1992-
Grondslag:	Burgerlijk Wetboek Boek 7, artt. 501, lid 1 en 502, lid 2 (<i>Stb.</i> 1992, 689), zoals gewijzigd bij <i>Stb.</i> 1993, 360
Product:	AMVB: Gegevensbesluit georganiseerde reizen (<i>Stb.</i> 1993, 43)

Met behulp van dit Gegevensbesluit wordt de richtlijn nr. 90/314/EEG uitgevoerd van de Raad van de EG van 13 juni 1990 betreffende pakketreizen, met inbegrip van vakantiepakketten en rondreispakketten.

Arbeidsovereenkomsten

Een werknemer kan zijn baan combineren met het lidmaatschap van de Eerste Kamer, van vertegenwoordigende organen van publiekrechtelijke lichamen die bij rechtstreekse verkiezing worden samengesteld, uitgezonderd de Tweede Kamer en commissies van deze organen, of van een met algemeen bestuur belast orgaan van een waterschap. Zo'n werknemer kan van zijn werkgever onbetaald verlof verlangen voor het bijwonen van vergaderingen van zo'n orgaan. Indien de werkgever dat weigert, kan de zaak aan de rechter worden voorgelegd. Zolang de rechter niet heeft beslist, mag de werkgever de arbeidsovereenkomst niet opzeggen.

Het voorgaande geldt ook voor gedeputeerden en wethouders, van wie hun functie niet als een volledige functie wordt bezoldigd. In dat kader moet de volgende handeling worden geplaatst.

(39.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het bepalen welke gedeputeerdenfuncties en wethoudersfuncties als volledig bezoldigd worden aangemerkt.

Periode: 1981 - 1996; 1997 -

Grondslag: Oud Burgerlijk Wetboek Boek 4, art. 1638, sub nn (*Stb.* 1980, 531);
Burgerlijk Wetboek Boek 7, art. 643, lid 4 (*Stb.* 1996, 406), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1998, 300 (lid 4 wordt lid 3), *Stb.* 1999, 30

Product: AMVB: Besluit Vaststelling welke wethoudersfuncties voor de toepassing van art. 7:643 als volledig bezoldigd worden aangemerkt (*Stb.* 1986, 193), zoals opnieuw vastgesteld bij *Stb.* 1994, 556

Burgerlijk Wetboek Boek 7A

Huur en verhuur

Voor de huur en verhuur van bedrijfsruimte zijn in het Burgerlijk Wetboek aparte bepalingen opgenomen. Onder bedrijfsruimte wordt een gebouwde onroerende zaak of een gedeelte daarvan verstaan, die krachtens overeenkomst van huur of verhuur is bestemd voor de uitoefening van allerlei soorten commerciële activiteiten. Een onroerende zaak die krachtens zo'n overeenkomst is bestemd voor de uitoefening van een kampeerbedrijf, wordt ook aangemerkt als bedrijfsruimte.

(40.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het nader bepalen van het begrip kampeerbedrijf.

Periode: 1937 -

Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 7A, art. 1624 (*Stb.* 1937, 205) zoals gewijzigd bij *Stb.* 1971, 44, *Stb.* 1989, 616 jo *Stb.* 1991/606

Product: AMVB: besluit (tot 2001 nog niet tot stand gekomen)

Opmerking: In deze handeling ligt het accent op '-bedrijf'. In de Kampeerwet en de Wet op de openluchtrecreatie, die de Kampeerwet in 1995 verving, worden de begrippen kampeerplaats, kampeerterrein en kampeermiddel wel nader bepaald. Deze handeling is dan ook juist opgenomen, omdat het hier om de definitie van het begrip 'bedrijfsruimte' gaat in het vermogensrechtelijke kader van huur en verhuur.

Burgerlijk Wetboek Boek 8: Verkeersmiddelen en vervoer

Het ligt in het karakter van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek dat er vele raakvlakken zijn met andere beleidsterreinen. De volgende 8 handelingen betreffen overwegend vervoersmiddelen. Niettemin is hier het vermogensrecht van toepassing.

(41.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het voor de toepassing van dit wetboek als schip aanwijzen van zaken, die geen schepen zijn, dan wel het niet van toepassing verklaren van bepalingen van dit wetboek op zaken die schepen zijn.
Periode: 1992 -
Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 8, art. 1, lid 2 (*Stb.* 1991, 126) zoals gewijzigd bij *Stb.* 1991, 664
Product: AMVB

(42.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het voor de toepassing van dit wetboek als zeeschip aanwijzen van schepen, die geen zeeschepen zijn, dan wel het niet van toepassing verklaren van bepalingen van dit wetboek op schepen die zeeschepen zijn.
Periode: 1992 -
Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 8, art. 2, lid 2 (*Stb.* 1991, 126) zoals gewijzigd bij *Stb.* 1991, 664
Product: AMVB

(43.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het voor de toepassing van dit wetboek als binnenschip aanwijzen van schepen, die geen binnenschepen zijn, dan wel het niet van toepassing verklaren van bepalingen van dit wetboek op schepen die binnenschepen zijn.
Periode: (1898) 1945 – 1990; 1992 -
Grondslag: Wetboek van Koophandel, art. 748 (*Stb.* 1897, 140), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1924, 573, *Stb.* 1930, 240, *Stb.* 1939, 201, *Stb.* 1976, 229, *Stb.* 1974, 388, *Stb.* 1989, 239; Burgerlijk Wetboek Boek 8, art. 3, lid 2 (*Stb.* 1991, 126)
Product: AMVB

(44.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het voor de toepassing van dit wetboek als luchtvaartuig aanwijzen van zaken, die geen luchtvaartuig zijn, dan wel het niet van toepassing verklaren van bepalingen van dit wetboek op zaken die luchtvaartuigen zijn.
Periode: 1992 -
Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 8, art. 3a, lid 3 (*Stb.* 1995, 71 jo 283)
Product: AMVB
Opmerking: Er bestaat een besluit aanwijzing toestellen die geen luchtvaartuig zijn (*Stb.* 1981, 344), maar dat is niet bedoeld voor toepassing van Burgerlijk Wetboek Boek 8, zoals expliciet in deze handeling is geformuleerd.

(45.)

Actor: Minister van Verkeer en Waterstaat

Handeling: Het voor de toepassing van dit wetboek als handbagage aanwijzen van zaken, die geen handbagage zijn, dan wel het niet van toepassing verklaren van bepalingen van dit wetboek op zaken die handbagage zijn.

Periode: 1988 – 1990

Grondslag: Wet Overeenkomst Binnenlands Openbaar Personenvervoer, art. 1, lid 4 (*Stb.* 1988, 118)

Product: AMVB

Opmerking: In 1990 is deze wet vervallen in verband met de invoering van Burgerlijk Wetboek Boek 8. De grondslag van deze handeling kwam ook in dat wetboek terecht en daarmee veranderde de actor van de Minister van Verkeer en Waterstaat in de Minister van Justitie.

(46.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het voor de toepassing van dit wetboek als handbagage aanwijzen van zaken, die geen handbagage zijn, dan wel het niet van toepassing verklaren van bepalingen van dit wetboek op zaken die handbagage zijn.

Periode: 1992 -

Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 8 art. 100, lid 4 (*Stb.* 1991, 126)

Product: AMVB

Opmerking: Tot en met 1990 lag de grondslag voor deze handeling in de Wet Overeenkomst Binnenlands Openbaar Personenvervoer, en was de Minister van Verkeer en Waterstaat de actor.

(47.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het voor de toepassing van dit wetboek als hut- of handbagage aanwijzen van zaken, die geen hut- of handbagage zijn, dan wel het niet van toepassing verklaren van bepalingen van dit wetboek op zaken die hut- of handbagage zijn.

Periode: 1992 -

Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 8, art. 970, lid 4 (*Stb.* 1991, 126) zoals gewijzigd bij *Stb.* 1991, 664, art. 1141, lid 2 (*Stb.* 1991, 126)

Product: AMVB

(48.)

Actor: Minister van Verkeer en Waterstaat

Handeling: Het voor de toepassing van dit wetboek als voertuigen aanwijzen van zaken, die geen voertuigen zijn, dan wel het niet van toepassing verklaren van bepalingen van dit wetboek op zaken die voertuigen zijn.

Periode: 1982 – 1991

Grondslag: Wet Overeenkomst Wegvervoer, art. 2, lid 1 (*Stb.* 1982, 670)

Product: AMVB

Opmerking: In 1991 is deze wet vervallen. De grondslag van deze handeling kwam ook in Burgerlijk Wetboek Boek 8 terecht en daarmee veranderde de actor van de Minister van Verkeer en Waterstaat in de Minister van Justitie.

(49.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het voor de toepassing van dit wetboek als voertuigen aanwijzen van zaken, die geen voertuigen zijn, dan wel het niet van toepassing verklaren van bepalingen van dit wetboek op zaken die voertuigen zijn.

Periode: 1992 -

Grondslag: Burgerlijk Wetboek Boek 8, art. 1080, lid 1 (*Stb.* 1991, 126) zoals gewijzigd bij *Stb.* 1991, 664

Product: AMVB

Opmerking: Tot en met 1991 lag de grondslag voor deze handeling in Wet Overeenkomst Wegvervoer, en was de Minister van Verkeer en Waterstaat de actor.

Belemmeringenwet Privaatrecht

Een openbaar werk bevindt zich vaak op particulier terrein. Bij zowel de aanleg als de instandhouding ervan kunnen de belangen van de staat en de rechthebbenden met elkaar botsen, i.v.m. de belemmeringen die deze activiteiten met zich meebrengen. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat moet samen met het ministerie van Justitie tot een juiste belangenafweging komen. De Belemmeringenwet Privaatrecht kan beschouwd worden als het complement van de Belemmeringenwet Verordeningen. De laatste heeft tot doel om belemmeringen van publiekrechtelijke aard, die de uitvoering van werken in het openbaar belang in de weg staan, op te heffen.

(50.)

Actor: Minister van Verkeer en Waterstaat
Handeling: Het erkennen van het belang van een openbaar werk.
Periode: (1927) 1945 -
Grondslag: Belemmeringenwet Privaatrecht, art. 1 (*Stb.* 1927, 159), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1963, 259, *Stb.* 1989, 490 jo 1991/607
Product: K.b.

(51.)

Actor: Minister van Verkeer en Waterstaat
Handeling: Het nemen van een beslissing tot verplichting van een burger tot het op eigen terrein gedogen van

- de aanleg van een openbaar werk,
- werkzaamheden aan een openbaar werk,
- verplaatsing van een openbaar werk

Periode: (1930) 1945 -
Grondslag: Belemmeringenwet Privaatrecht, artt. 1, 2 lid 5; 3 lid 1; 4 lid 1; 5 lid 1 (*Stb.* 1927, 159), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1930, 508, *Stb.* 1960, 541, *Stb.* 1963, 259, *Stb.* 1988, 77, en *Stb.* 1989, 490 jo 1991, 607
Product: Beschikking, bijvoorbeeld:

- van Minister van V en W, 1925, no. ROO 26 377,
- van Minister van V en W, 1973, no. 20081249

Opmerking: van deze beslissing wordt een afschrift aan de Burgemeester van betrokken gemeente gestuurd.

(52.)

Actor: Minister van Verkeer en Waterstaat
Handeling: Het nemen van een beslissing tot het wachten met de uitvoering van werken.
Periode: (1927) 1945 -
Grondslag: Belemmeringenwet Privaatrecht, art. 4, lid 6 (*Stb.* 1927, 159), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1960, 541, *Stb.* 1963, 259, en *Stb.* 1989, 490 jo 1991, 607
Product: Beschikking

Wetboek van Koophandel

In handeling 43 kwam het Wetboek van Koophandel al even aan de orde. Dit Wetboek, dat sinds 1838 van kracht is, bestaat uit twee Boeken. De titels hiervan luiden:

- Boek 1: Van den koophandel in het algemeen
- Boek 2: Van den regten en verpligtingen uit scheepvaart voortspruitende.

Zoals in het hoofdstuk over de afbakening al is toegelicht, staan alle handelingen met betrekking tot de scheepvaart in een afzonderlijk RIO, *De stuurliu aan wal*.

Betaling

Voor betaling ter voldoening van bijvoorbeeld koopovereenkomsten kan het zijn dat wisselbrieven en cheques aan een verrekeningskamer moeten worden aangeboden.

(53.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het aanwijzen van de instellingen die als verrekeningskamers worden beschouwd.
Periode: (1934) 1945 -
Grondslag: Wetboek van Koophandel Boek 1, art. 137, lid 2 (*Stb.* 1932, 405) en art. 208, lid 2 (*Stb.* 1925, 224), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1933, 613
Product: Uitvoeringsbesluit (*Stb.* 1936, 242)

C. Handelingen met betrekking tot het notarisambt

Inleiding

Een groot deel van de werkzaamheden van de notaris heeft te maken met het sluiten van verbintenissen op vermogensrechtelijk vlak. De wettelijke basis hiervoor is te vinden in Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek. Hierdoor bestaat er een relatie tussen het notarisambt en vermogensrecht. Vanwege deze relatie worden de handelingen uit de Wet op het Notarisambt samen met die op het gebied van vermogensrecht in één rapport gepubliceerd.

De handelingen uit de Wet op het Notarisambt zijn op zich echter zeker niet allemaal vermogensrechtelijk van aard. Daarom is er binnen het rapport een apart deel aan gewijd.

De notaris draagt zelf de verantwoordelijkheid voor het notariële archief; hij opereert onafhankelijk van de overheid. Daarom zijn de handelingen van de notaris zelf niet in dit rapport opgenomen. Wel zijn de handelingen van de Minister van Justitie opgenomen die voortkomen uit regelgeving ten aanzien van notarissen.

Actorenoverzicht

De *Minister van Justitie* is de voornaamste actor van de handelingen met betrekking tot het notarisambt. Hij stelt middels wet- en regelgeving de hoofdlijnen van het regeringsbeleid vast en controleert de uitvoering daarvan. Daarnaast benoemt hij voorzitters en leden van commissies en organisaties die actief zijn op dit beleidsterrein.

De *Commissie van Toezicht* heeft tot taak toezicht te houden op de opleiding voor de kandidaat-notarissen en op het examen. Haar leden worden benoemd door de Minister van Justitie en de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie. De commissie moet dan ook verantwoording afleggen aan deze twee actoren.

Kamers van toezicht

Het toezicht over de notarissen en kandidaat-notarissen, en tevens de tuchtrechtspraak, worden uitgeoefend door de kamers van toezicht, die zich in de hoofdplaats van ieder arrondissement bevinden.¹⁵ Een kamer wordt door de president van de rechtbank voorgezeten. Twee van de leden van de kamers van toezicht worden door de Minister van Justitie benoemd. De minister moet ook de bijzondere reglementen van de kamers goedkeuren. De kamers worden door de Staat gefinancierd. Volgens de nieuwe Wet op het Notarisambt zijn de kamers van toezicht onafhankelijke organen. Omdat bij wet ingestelde organen die met rechtspraak zijn belast, niet als bestuursorganen worden aangemerkt, kunnen deze kamers ook geen zelfstandige bestuursorganen (ZBO)¹⁶ zijn.

Centraal Bureau van Bijstand (CBB)

Het Centraal Bureau van Bijstand is in 1934 door de Minister van Justitie opgericht om de kamers van toezicht bij te staan in de nakoming van de verplichting om een boekhouding bij te houden (*Stb.* 1933, 292). Het is in 1999 vervangen door het Bureau financieel toezicht notarissen. Dit Bureau is, in tegenstelling met het CBB, een ZBO, dat in de zin van de archiefwet, zorgdrager is voor het eigen archief.

Handelingen

Inleiding

RIO Rechtspleging en Rechtshulp

In RIO nr. 10, *Rechtspleging en Rechtshulp* getiteld, worden de taken van de Minister van Justitie ten aanzien van notarissen al summier aangevoerd. Op basis van dat RIO zijn twee Basis Selectiedocumenten vervaardigd: BSD Rechtspleging en BSD *Gefinancierde Rechtsbijstand*. In laatstgenoemd BSD zijn de handelingen ten aanzien van het notariaat echter niet opgenomen. Vanwege het bestaan van de wettelijke relatie tussen het vermogensrecht en handelingen met betrekking tot het notarisambt, zijn de handelingen ten aanzien van het notariaat in dit RIO ondergebracht. Daar komt bij dat er tijdens de totstandkoming van RIO 10 in 1992 nog geen algemene handelingen waren geformuleerd die voor elk beleidsterrein van toepassing zijn. Ook is de PIVOT-werkwijze in de loop der jaren enigszins aangepast. Met de totstandkoming van dit RIO en bijbehorend BSD worden deze tekortkomingen teniet gedaan.

In het RIO *Rechtspleging en Rechtshulp* wordt verteld dat het organisatiebesluit van april 1992 die taken als volgt omschrijft:

de zorg voor een strategische (beleidsontwikkeling) en operationele (beleidsondersteuning en –uitvoering) beleidsvoering gericht op de juridisch vrije beroepen en instellingen, de advocatuur, de bureaus voor rechtshulp, het notariaat en de gerechtsdeurwaarders.

In het voor u liggende RIO wordt het beleidsterrein met betrekking tot het notarisambt, in tegenstelling tot het hierboven genoemde RIO, zo volledig mogelijk behandeld, voor zover het tenminste gaat om het handelen van de overheid. De handelingen uit bovengenoemd RIO zijn hierin ook verwerkt, maar op een andere manier ingedeeld. De handelingen 112 en 193 zijn gesplitst in de handelingen 46 t/m 52. Handeling 114 valt tegenwoordig onder de algemene of standaardhandelingen. Handeling 151 is in dit RIO terug te vinden in handeling 117. Met betrekking tot inzage, genoemd in handeling 153 is in dit RIO handeling 120 geformuleerd.

Handelingen 152 en 187, de laatste echter slechts impliciet, komen voor wat betreft de notariële archieven in dit RIO tot uiting in handelingen 72 en 75.

In RIO Cultuurbeheer worden handelingen in kaart gebracht die te maken hebben met de archiefwetgeving. Handeling 389 daaruit heeft specifiek betrekking op de overdracht van notariële archiefbescheiden aan de rijksarchiefdienst.

Opzet

De opzet van het gedeelte van het voor u liggende RIO over de handelingen met betrekking tot het notarisambt, is dat artikelen van verschillende regelgevingen die een gelijksoortige handeling tot onderwerp hebben, bij elkaar geplaatst zijn.

Wet op het Notarisambt

Sinds 1 oktober 1999 is er een nieuwe Wet op het Notarisambt. Deze vervangt de oude van 1842 en de notariële tariefwet van 1847. De wet moest herzien worden omdat de maatschappelijke context sterk was veranderd. De belangrijkste vernieuwingen liggen op het gebied van vrijere vestiging van notarissen, vrije tarieven en de omvorming van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) in een publiekrechtelijk lichaam met verordenende bevoegdheid.¹⁷

Benoeming en ontslag

(54.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het benoemen, het weigeren van een benoeming, en ontslaan van een notaris.
Periode: (1842) 1945 – 1999 (oude wet); 1999 – (nieuwe wet)
Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen) artt. 2 en 4 (*Stb.* 1842, 20), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1954, 407, *Stb.* 1983, 595
Wet op het Notarisambt (nieuw), resp. artt. 3, lid 1; 14, lid 2 en 27, lid 4; 8, lid 3 (*Stb.* 1999, 190)
Product: K.b.'s, beschikking tot weigering
Opmerking: Door de vrijere vestiging in de nieuwe wet wordt het gesloten stelsel van notariële standplaatsen verlaten. De benoemingsprocedure is vereenvoudigd en houdt in dat de kandidaat-notaris benoemd moet worden in de door hem gekozen plaats van vestiging. Dit is in tegenstelling met de oude wet, waarin de Minister van Justitie de standplaats bij een benoeming bepaalde.

(55.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het toestaan aan de notaris om bepaalde nevenfuncties in een plaatselijk bestuur uit te oefenen.
Periode: (1842) 1945 – 1999
Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 8, lid (*Stb.* 1842, 20), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1878, 29, *Stb.* 1904, 283, *Stb.* 1970, 612, *Stb.* 1972, 461, *Stb.* 1993, 725
Product: Beschikking

(56.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het verlenen van een vergunning aan de notaris om buiten zijn standplaats te wonen.
Periode: (1842) 1945 – 1999
Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen) art 5 (*Stb.* 1842, 20), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1878, 29, *Stb.* 1904, 283, *Stb.* 1956, 4, *Stb.* 1993, 242
Product: K.b.
Opmerking: Normaliter was de notaris verplicht zijn standplaats ook als woonplaats te hebben. In het besluit van bovenstaande handeling staat de woonplaats met naam genoemd en de voorwaarden die van toepassing zijn om buiten de standplaats te mogen wonen.

(57.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het wijzigen van de plaats van vestiging van een notaris, al dan niet op zijn verzoek, of het weigeren van een verzoek tot wijziging van standplaats.
Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 10, lid 1 en 6 (*Stb.* 1999, 190)
Product: Beschikking

(58.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het voordragen van een besluit tot opheffing van schorsing of tot ambtsherstel van een notaris, of tot herstel van de bevoegdheid van een kandidaat-notaris.
Periode: 1999 -

Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 109, lid 2 (*Stb.* 1999, 190)
Product: K.b.

(59.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het bepalen van het maximum aantal notarissen die voor ieder arrondissement kunnen worden aangesteld.
Periode: (1842) 1945 – 1999
Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen) art 3, lid 2, (*Stb.* 1842, 20), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1929, 256
Product: Besluit, houdende nadere bepaling van het maximum getal notarissen in ieder arrondissement (*Stb.* 1934, 120), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1986, 378
K.b.'s, beschikking tot weigering

(60.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het vaststellen van regels voor de overgangperiode van de oude naar de nieuwe Wet op het Notarisambt met betrekking tot het maximum aantal notarissen die in ieder arrondissement kunnen worden benoemd.
Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 124 (*Stb.* 1999, 190)
Product:

(61.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het aanwijzen van een notaris ter vervanging van een andere notaris.
Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 15, lid 1 (*Stb.* 1999, 190)
Product: Besluit

Notarissen moesten binnen twee maanden na dagtekening van hun benoeming voor de arrondissementsrechtbank van het ressort waartoe hun standplaats behoorde, een eed afleggen.

(62.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het verlengen van de termijn die bepaald is tot het afleggen van de eed.
Periode: (1842) 1945 – 1999
Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen) artt. 18, lid 2 en 76, lid 2 (*Stb.* 1842, 20)
Product: K.b.

Wet tot invoering van een leeftijdsgrens voor het notarisambt en oprichting van een notarieel pensioenfonds

(63.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het stellen van regelen ter bepaling van de status van het kantoor waar een kandidaat-notaris werkzaam is.
Periode: 1954 -
Grondslag: Wet tot invoering van een leeftijdsgrens voor het notarisambt en oprichting van een notarieel pensioenfonds, art. 24 (*Stb.* 1954, 407), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1986, 637, *Stb.* 1990, 337, *Stb.* 1992, 441, *Stb.* 1994, 252, *Stb.* 1995, 354, *Stb.* 2000, 2001/21

Product: Besluit ex artikel 24 Wet leeftijdsgrens notarisambt (*Stb.* 1954, 509), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1977, 255
Besluit ex artikel 24 Wet leeftijdsgrens notarisambt (*Stb.* 1955, 216)

Waardering: B5

(64.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het (op verzoek) aanwijzen, intrekken van een aanwijzing, van een instelling die behartiging van notariële belangen beoogt.

Periode: 1955 -

Grondslag: Besluit ex artikel 24 Wet leeftijdsgrens notarisambt, artt. 2 en 3 (*Stb.* 1955, 216), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1977, 422

Product: Beschikking

(65.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het vaststellen van nadere regelen ter uitwerking van deze wet.

Periode: 1954 -

Grondslag: Wet tot invoering van een leeftijdsgrens voor het notarisambt en oprichting van een notarieel pensioenfonds, art. 24 (*Stb.* 1954, 407), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 354 en *Stb.* 2000, 2001/21

Product: Besluit ex artikel 24 Wet leeftijdsgrens notarisambt (*Stb.* 1954, 509), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1977, 255 en *Stb.* 1996, 286.

Besluit ex artikel 24 Wet leeftijdsgrens notarisambt (*Stb.* 1955, 216)

Wet houdende verlaging van de leeftijd waarop notarissen ontslag wordt verleend (*Stb.* 1983, 595)

Stichting Notarieel Pensioenfonds

Stichting Notarieel Pensioenfonds is in 1955 door de Minister van Justitie bij notariële akte opgericht. Haar leden en plaatsvervangende leden worden benoemd door het hoofdbestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie. De Stichting heeft als doel pensioen te verlenen aan notarissen en kandidaat-notarissen.

Stichtingen genieten eigen rechtspersoonlijkheid. Zij zijn geen overheidsorgaan en daarom ook geen ondertekenaar van het convenant dat het ministerie van Justitie en de Rijksarchiefdienst (RAD) op 20 december 1991 hebben gesloten, betreffende de overdracht van de na 1940 gevormde archieven aan de Rijksarchiefdienst. Om die reden worden de handelingen die gerelateerd zijn aan de taken van de Stichting Notarieel Pensioenfonds zelf niet opgenomen in dit onderzoek.

Oprichting

(66.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het zorgdragen voor de oprichting van een pensioenfonds.

Periode: 1954 -

Grondslag: Wet tot invoering van een leeftijdsgrens voor het notarisambt en oprichting van een notarieel pensioenfonds, art. 4, lid 1 (*Stb.* 1954, 407), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1986, 637, *Stb.* 1990, 337, *Stb.* 1992, 441, *Stb.* 1994, 252, *Stb.* 1995, 354, *Stb.* 2000, 2001/21

Product: Beschikking tot bekendmaking van de tekst van de statuten en het pensioenreglement (*Stcrt.* 1955, 99)

(67.)
Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het voor de eerste maal vaststellen van de stichtingsbrief en het pensioenreglement.
Periode: 1954 -
Grondslag: Wet tot invoering van een leeftijdsgrens voor het notarisambt en oprichting van een notarieel pensioenfonds, art. 4, lid 4 (*Stb.* 1954, 407), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 354, *Stb.* 2000, 2001/21
Product: Besluit

(68.)
Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het goedkeuren van de stichtingsbrief, besluiten tot wijziging van de stichtingsbrief en tot vaststelling of wijziging van het pensioenreglement.
Periode: 1954 -
Grondslag: Wet tot invoering van een leeftijdsgrens voor het notarisambt en oprichting van een notarieel pensioenfonds, art. 4, lid 4 en 6 (*Stb.* 1954, 407), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 354, *Stb.* 2000, 2001/21
Statuten van de Stichting Notarieel Pensioenfonds, art. 19, lid 3 (*Stcrt.* 1955, 99) , zoals gewijzigd bij *Stcrt.* 1974, 246 en *Stcrt.* 1988, 253
Product: Beschikking, o.a. *Stcrt.* 1955, 99, *Stcrt.* 1990, 202, *Stcrt.* 1991, 177, *Stcrt.* 1993, 141, *Stcrt.* 1995, 250

Ontbinding

(69.)
Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het goedkeuren van besluiten tot ontbinding van de stichting.
Periode: 1955 -
Grondslag: Statuten van de Stichting Notarieel Pensioenfonds, art. 20, lid 1 (*Stcrt.* 1955, 99), zoals gewijzigd bij *Stcrt.* 1974, 246 en *Stcrt.* 1988, 253
Product: Besluit

(70.)
Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het goedkeuren van besluiten omtrent de bestemming van de overgebleven bezittingen van de stichting, na vereffening van de stichting.
Periode: 1955 -
Grondslag: Statuten van de Stichting Notarieel Pensioenfonds, art. 20 (*Stcrt.* 1955, 99), zoals gewijzigd bij *Stcrt.* 1974, 246 en *Stcrt.* 1988, 253
Product: Besluit

Deelnemerschap

(71.)
Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het verlenen van vrijstelling van notarissen en kandidaat-notarissen van de deelneming in het fonds.
Periode: 1954 -

Grondslag: Wet tot invoering van een leeftijdsgrens voor het notarisambt en oprichting van een notarieel pensioenfonds, art. 5, lid 2 (*Stb.* 1954, 407), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 354, *Stb.* 1997, 395
Besluit ex artikel 24 Wet leeftijdsgrens notarisambt, artt. 6 en 7 (*Stb.* 1955, 216)

Product: Besluit

(72.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het benoemen van één lid van een commissie voor geschillen tussen (gewezen) deelnemers en het fonds.

Periode: 1955 -

Grondslag: Statuten van de Stichting Notarieel Pensioenfonds, art. 13, lid 2 (*Stcrt.* 1955, 99) , zoals gewijzigd *Stcrt.* 1974, 246 en bij *Stcrt.* 1988, 253

Product: Besluit

(73.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het vaststellen van regelen waarnaar de bedragen worden bepaald voor de geldelijke vergoeding voor de vervulling van de taak van een commissie voor geschillen.

Periode: 1955 -

Grondslag: Statuten van de Stichting Notarieel Pensioenfonds, art. 13, lid 3 (*Stcrt.* 1955, 99), zoals gewijzigd bij *Stcrt.* 1974, 246 en bij *Stcrt.* 1988, 253

Product: Besluit

Notarissen, kandidaat-notarissen en aangewezen instellingen, en tevens degenen, die rechten op uitkering ontlenden aan het pensioenreglement, zijn, ook nadat zij die hoedanigheid of zodanig recht hebben verloren, verplicht aan het bestuur van het fonds of aan een of meer door het bestuur aangewezen personen de gegevens te verstrekken, die het bestuur ter vaststelling van deelnemerschap of van de daaruit voortvloeiende rechten en verplichtingen wil ontvangen.

(74.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het beslissen op het beroep van het fonds tegen een door de Pensioen- & Verzekeringskamer ingebracht bezwaar.

Periode: 1954 -

Grondslag: Wet tot invoering van een leeftijdsgrens voor het notarisambt en oprichting van een notarieel pensioenfonds, art. 9, lid 3 en art. 16, lid 2 en 4 (*Stb.* 1954, 407), zoals gewijzigd bij *Stb.* 2000, 2001/21

Product: Beslissing

(75.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het vaststellen van modellen van staten en de daarbij behorende omslag, bedoeld voor de door de Stichting Notarieel Pensioenfonds aan de Pensioen- & Verzekeringskamer te overleggen, en door de actuaris samen te stellen wetenschappelijke balans en verlies- en winstrekening, een actuariële verslag betreffende het fonds en een door een accountant gecontroleerd verslag, waarin een volledig beeld van de financiële toestand van het fonds.

Periode: 1955 -

Grondslag: Besluit ex artikel 24 Wet leeftijdsgrens notarisambt, art. 10 (*Stb.* 1955, 216), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1994, 474 en *Stb.* 1997, 20

Product: Regeling vaststelling modellen ten behoeve van verantwoording aan Verzekeringskamer, regelingnummer: 455475/94/6 (*Stcrt.* 1994, 177)

N.B.: voor handelingen van de (Pensioen- &) Verzekeringskamer: zie RIO 67, *Toezicht Verzekerd*, opgesteld in opdracht van het Ministerie van Financiën.

Kamers van toezicht

Het toezicht over de notarissen en kandidaat-notarissen, en tevens de tuchtrechtspraak, worden uitgeoefend door de kamers van toezicht, die zich in de hoofdplaats van ieder arrondissement bevinden.¹⁸ De kamer wordt door de president van de rechtbank voorgezeten.

Belangrijke vernieuwingen in de huidige wet zijn dat het tuchtrecht ook geldt voor kandidaat-notarissen en dat de tuchtmaatregelen die de kamer van toezicht kan opleggen, zijn uitgebreid met schorsing en ontzetting uit het ambt.¹⁹

Reeds vanaf de oude wet beheerden de kamers:

- het register van kandidaat-notarissen (niet openbaar): hierin worden eventuele tuchtmaatregelen geregistreerd.

Vanaf de nieuwe wet beheren ze ook de registers:

- van notarissen (art. 5)
- van nevenbetrekkingen (art. 11)
- van bevoegde waarnemers (art. 29, lid 7).²⁰

Verder houdt deze kamer toezicht op de algemene bewaarplaats van protocollen, die zich in de hoofdplaats van ieder arrondissement bevindt.²¹

(76.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het benoemen en ontslaan van twee van de vier leden van de kamers van toezicht, en hun plaatsvervangers.

Periode: (1904) 1945 – 1999 (oude wet) en 1999 – (nieuwe wet)

Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 50 sub a, lid 4 (*Stb.* 1904, 283) zoals gewijzigd bij *Stb.* 1909, 142, *Stb.* 1972, 461, *Stb.* 1984, 421
Wet op het Notarisambt, art. 94, lid 3 (*Stb.* 1999, 190)

Product: Benoemingsbesluit

(77.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het regelen van de wijze van benoeming van leden en plaatsvervangende leden van de kamers van toezicht, de wijze van uitoefening van de haar opgedragen werkzaamheden, en tevens de hoogte van het vakantiegeld van de leden en de reis- en verblijfskosten van de leden en de secretaris.

Periode: (1905) 1945 – 1999

Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 50, sub b, lid 1 (*Stb.* 1904, 283), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1909, 142
Stembriefjes en het couverts voor verkiezingen van leden van de kamers van toezicht door de notarissen van het ressort.

Product: Besluit instelling kamers van toezicht ex artikelen 50 en 50 sub b van de Wet op het Notarisambt (vervallen) (*Stb.* 1905, 270), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1906, 63, *Stb.* 1917, 581, *Stb.* 1922, 531, *Stb.* 1924, 472, *Stb.* 1933, 280, *Stb.* 1934, 247, *Stb.* 1935, 232, *Stb.* 1954, 441, *Stb.* 1956, 476, *Stb.* 1963, 23, *Stb.* 1963, 511, *Stb.* 1993, 399

(78.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het goedkeuren van de bijzondere reglementen van de kamers van toezicht.
Periode: (1905) 1945 – 1999
Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 50, sub b, lid 2 (*Stb.* 1904, 283), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1909, 142
Besluit instelling kamers van toezicht ex artikelen 50 en 50 sub b van de Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 19 (*Stb.* 1905, 270), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1924, 472, *Stb.* 1997, 764
Product: Goedkeuringsbesluit

(79.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het geven van opdrachten aan de kamer van toezicht.
Periode: (1905) 1945 – 1999
Grondslag: Besluit instelling kamers van toezicht ex artikelen 50 en 50 sub b van de Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 24 (*Stb.* 1905, 270)
Product: Circulaire, brief

(80.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het aanwijzen van een alternatief gebouw voor de inrichting van een algemene bewaarplaats der minuten.
Periode: (1842) 1945 – 1999
Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 69, lid 1 (*Stb.* 1842, 20), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1878, 29 en *Stb.* 1904, 283
Product: K.b.

(81.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het stellen van nadere regels betreffende de inrichting van het register van notarissen en de wijze waarop het wordt bijgehouden.
Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 5, lid 5 (*Stb.* 1999, 190) zoals gewijzigd bij *Stb.* 1999, 30
Product: AMVB: Besluit kamers van toezicht notariaat (*Stb.* 1999, 246)
Evt. ministeriële regelingen krachtens AMVB

(82.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het stellen van nadere regels betreffende de inrichting van de kamers en de uitoefening van haar werkzaamheden, en tevens de reis- en verblijfkosten van de leden.
Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 94, lid 7 (*Stb.* 1999, 190)
Product: AMVB: Besluit kamers van toezicht notariaat (*Stb.* 1999, 246)
Evt. ministeriële regelingen krachtens AMVB

(83.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het stellen van nadere regels over de overbrenging van de protocollen naar de algemene bewaarplaats.

Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 58, lid 3 (*Stb.* 1999, 190)
Product: Ministeriële regeling

Actor: kamers van toezicht

(84.)

Actor: Kamers van toezicht
Handeling: Het ongewenst verklaren van de uitoefening door een notaris van een nevenbetrekking.

Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 11, lid 2 (*Stb.* 1999, 190)
Product: Beslissing

(85.)

Actor: Kamers van toezicht
Handeling: Het schorsen of uit zijn ambt ontzetten van een notaris.

Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 26 en 27, lid 1, art. 103, lid 1, art. 106, lid 1, art. 108, lid 2 (*Stb.* 1999, 190)
Product: Beslissing

(86.)

Actor: Kamers van toezicht
Handeling: Het vervangen van een notaris of kandidaat-notaris.
Periode: (1842) 1945 – 1999 (oude wet); 1999 – (nieuwe wet)
Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 50, sub d, lid 4 (*Stb.* 1904, 283), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1931, 195 en *Stb.* 1984, 421; Art. 53, lid 1 (*Stb.* 1842, 20), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1878, 29, *Stb.* 1904, 283; Art. 63 (*Stb.* 1842, 20), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1904, 283
Wet op het Notarisambt, art. 29, lid 2 (*Stb.* 1999, 190), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1999, 30

Product: Beslissing

(87.)

Actor: Kamers van toezicht
Handeling: Het opstellen van een verklaring van de duur van tijdelijke waarneming door een kandidaat-notaris van een notariskantoor, dat tot het ressort van de betrokken kamers van toezicht behoort.

Periode: (1842) 1945 – 1999
Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 15 (*Stb.* 1842, 20), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1878, 29, *Stb.* 1904, 283, 1956, *Stb.* 4
Product: Verklaring

(88.)

Actor: Kamers van toezicht
Handeling: Het intrekken van de opdracht tot waarneming van een notaris aan een kandidaat-notaris.

Periode: (1904) 1945 – 1999
Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 20, sub d, lid 2 en e, lid 1 (*Stb.* 1904, 283) zoals gewijzigd bij *Stb.* 1931, 195
Product: Beslissing

- (89.)
 Actor: Kamers van toezicht
 Handeling: Het treffen van een regeling omtrent het honorarium van een notaris in het kader van een aanwijzing van waarneming.
 Periode: (1905) 1945 – 1999 (oude wet); 1999 – (nieuwe wet)
 Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 50, sub d, lid 5 (*Stb.* 1904, 283), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1931, 195 en *Stb.* 1984, 421
 Wet op het Notarisambt, art. 29, lid 2 (*Stb.* 1999, 190) zoals gewijzigd bij *Stb.* 1999, 30
 Product: Beslissing
- (90.)
 Actor: Kamers van toezicht
 Handeling: Het behandelen van klachten over notarissen of kandidaat-notarissen.
 Periode: 1984 – 1999 (oude wet) en 1999 – (nieuwe wet)
 Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 50, sub bb en c en d (*Stb.* 1984, 421)
 Wet op het Notarisambt, art. 93, lid 1 en art. 103, lid 1, art. 106, lid 1, 108, lid 2 (*Stb.* 1999, 190)
 Product: (afschriften van) correspondentie, beslissingen, schikkingen
 Opmerking: Activiteiten in het kader van klachtenbehandeling:
  - het (on-)gegrond verklaren van klachten
  - het opleggen van tuchtmaatregelen aan notarissen of kandidaat-notarissen.
  - het openbaar maken van tuchtmaatregelen
  - het treffen van schikkingen tussen beklagde en klager
- (91.)
 Actor: Kamers van toezicht
 Handeling: Het verstrekken van tuchtrechtelijke verklaringen aan kandidaat-notarissen.
 Periode: 1999 -
 Grondslag: Besluit kamers van toezicht notariaat, art. 7, lid 1 (*Stb.* 1999, 246)
 Product: Tuchtrechtelijke verklaring
- (92.)
 Actor: Kamers van toezicht
 Handeling: Het opdragen van een notaris om zijn ambtelijke werkzaamheden te verrichten tegen een bedrag waarvan de maximumhoogte bij ministeriële regeling wordt bepaald.
 Periode: 1999 -
 Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 56, lid 1
 Product: Regeling notariële tarieven familiepraktijk minderdraagkrachtigen 1999 (*Stcrt.* 1999, 137)
- (93.)
 Actor: Kamers van toezicht
 Handeling: Het benoemen van een (kandidaat-) notaris als bewaarder van de protocollen of als plaatsvervanger.
 Periode: (1905) 1945 – 1999 (oude wet) en 1999 – (nieuwe wet)
 Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 68, sub b, lid 3 (*Stb.* 1904, 283), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1956, 4 en art. 69, lid 2 (*Stb.* 1842, 20), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1878, 29 en *Stb.* 1904, 283
 Wet op het Notarisambt, art. 57, lid 2 (*Stb.* 1999, 190)

Product: Benoemingsbesluit

Opleiding en beroepsvereisten

(94.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het vaststellen van het model van het getuigschrift voor het behalen van het examen voor het ambt van notaris.
Periode: (1878) 1945 – 1958
Grondslag: Besluit, houdende voorschriften ter uitvoering van artikel 14 van de Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 8 (*Stb.* 1878, 81), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1956, 54.
Product: Model

(95.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het stellen van nadere regels met betrekking tot de beroepsvereisten van kandidaat-notarissen
Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 6, lid 3 (*Stb.* 1999, 190)
Product: AMVB: *Stb.* 1937, 246
Besluit beroepsvereisten kandidaat-notarissen (*Stb.* 1999, 228)

Commissie van toezicht

Er is een commissie van toezicht, die tot taak heeft toezicht te houden op de opleiding voor de kandidaat-notarissen en op het examen.²² Ze is gevestigd ten kantore van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie te 's-Gravenhage.

(96.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het benoemen van drie leden van de commissie van toezicht.
Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 34, lid 1 (*Stb.* 1999, 190)
Product: Besluiten

(97.)

Actor: Commissie van toezicht
Handeling: Het opstellen van een jaarverslag.
Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 36 (*Stb.* 1999, 190)
Product: Jaarverslag

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

Alle in Nederland gevestigde notarissen en kandidaat-notarissen zijn lid van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). Voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet heette deze organisatie Koninklijke Notariële Broederschap. De KNB is gevestigd te 's-Gravenhage. Zij heeft tot taak de beroepsuitoefening door de leden en hun vakbekwaamheid te bevorderen.²³

In de oude wet zijn geen bepalingen opgenomen aangaande de KNB, omdat het een privaatrechtelijke vereniging was. Zij is bij de inwerkingtreding van de nieuwe wet van rechtswege ontbonden. Volgens

de nieuwe wet is de KNB een publiekrechtelijk lichaam, als bedoeld in artikel 134 van de Grondwet, met verordenende bevoegdheid, een publiekrechtelijke beroepsorganisatie (PBO). De beroepsgroep kan dus zelf verbindende regelingen treffen voor in de wet genoemde onderwerpen zoals de beroeps- en gedragsregels, de beroepsopleiding, de verplichtingen van de notaris en de kandidaat-notaris gedurende de stageperiode.

Als PBO is de KNB zelf zorgdrager in de zin van de Archiefwet 1995. Zij is zelf verantwoordelijk voor het archiefbeheer hetgeen impliceert de vervaardiging van archiefselectielijsten (BSD's). Daarom zijn handelingen van de Minister van Justitie ten aanzien van de KNB wel in dit BSD opgenomen, maar de handelingen betreffende de taken van de KNB zelf niet.

(98.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het goedkeuren of vernietigen van verordeningen van de KNB.
Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, resp. art. 91, lid 1 en art. 92 (*Stb.* 1999, 190)
Product: K.b.'s

Ondernemingsplan en boekhouding

(99.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het benoemen van een commissie van deskundigen voor advies inzake het ondernemingsplan waarvan een kandidaat-notaris in het bezit moet zijn.
Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 7, lid 2 (*Stb.* 1999, 190)
Product: Besluit

(100.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het stellen van nadere regels betreffende ondernemingsplan, en tevens betreffende de samenstelling en de werkwijze van de commissie van deskundigen.
Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 7, lid 3 (*Stb.* 1999, 190)
Product: AMVB: Besluit ondernemingsplan notaris (*Stb.* 1999, 191)

Centraal Bureau van Bijstand (CBB)

Het Centraal Bureau van Bijstand is in 1934 door de Minister van Justitie opgericht om de kamers van toezicht bij te staan in de nakoming van de verplichting om een boekhouding bij te houden (*Stb.* 1933, 292). Het was gevestigd in Utrecht. Het is in 1999 vervangen door het Bureau financieel toezicht notarissen (zie hieronder).

(101.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het aanwijzen van personen aan wie notarissen gehouden zijn inzage van hun administratie en boekhouding te geven en alle gevraagde gegevens en inlichtingen daarover te verstrekken.
Periode: (1932) 1945 – 1999
Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 73, sub a, lid 2 (*Stb.* 1931, 195), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1984, 421

Product: AMVB: Besluit Instelling Centraal Bureau van Bijstand ex artikel 73a Wet op het Notarisambt (vervallen) (*Stb.* 1933, 292), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 418 Evt. ministeriële regeling krachtens de AMVB.

(102.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het stellen van regels met betrekking tot het toezicht op de nakoming van de verplichting tot het voeren van een deugdelijke boekhouding.

Periode: (1932) 1945 – 1999

Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 73, sub a, lid 3 (*Stb.* 1931, 195), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1984, 421

Product: AMVB: Besluit Instelling Centraal Bureau van Bijstand ex artikel 73a Wet op het Notarisambt (vervallen) (*Stb.* 1933, 292), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 418.

(103.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het bepalen dat het CBB ten behoeve en op kosten van Stichting Notarieel Pensioenfonds en/of het Bedrijfspensioenfonds voor de Notarisklerken de werkzaamheden verricht.

Periode: 1958 – 1999

Grondslag: Besluit instelling Centraal Bureau van Bijstand ex artikel 73a Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 1, lid 2 (*Stb.* 1933, 292), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1958, 2, en *Stb.* 1995, 418

Product: wijzigingen van Besluit instelling Centraal Bureau van Bijstand

(104.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het vaststellen welk deel van de kosten die gemaakt zijn voor werkzaamheden, verricht in opdracht van de Stichting Notarieel Pensioenfonds ter inwinning van gegevens,
die het fonds wil ontvangen ter vaststelling van deelnemerschap van een notaris of van de daaruit voortvloeiende rechten en verplichtingen,
te beschouwen is als kosten ter uitoefening van de taak.

Periode: (1933) 1945 – 1999

Grondslag: Besluit instelling Centraal Bureau van Bijstand ex artikel 73a Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 17, lid 1 (*Stb.* 1933, 292), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1958, 2, en *Stb.* 1995, 418

Product: Besluiten

Opmerking: Het aldus vastgestelde deel werd afgetrokken van het totaalbedrag van de kosten van het CBB. Het resterende bedrag werd over alle in Nederland gevestigde notarissen omgeslagen.

(105.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het aanwijzen van een vestigingsplaats voor het CBB.

Periode: (1933) 1945 – 1999

Grondslag: Besluit instelling Centraal Bureau van Bijstand ex artikel 73a Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 2, lid 1 (*Stb.* 1933, 292), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 418

Product: Besluit betreffende toezicht op de boekhouding van notarissen (*Stcrt.* 1933, 213)

(106.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het benoemen van een (vervangend) voorzitter van het CBB.
Periode: (1933) 1945 – 1999
Grondslag: Besluit instelling Centraal Bureau van Bijstand ex artikel 73a Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 2, lid 2 en 3 (*Stb.* 1933, 292), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 418
Product: K.b.

(107.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het benoemen van twee (vervangend) deskundigen van het CBB.
Periode: (1933) 1945 – 1999
Grondslag: Besluit instelling Centraal Bureau van Bijstand ex artikel 73a Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 2, lid 2 en 3 (*Stb.* 1933, 292), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 418
Product: K.b.

(108.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het benoemen van het personeel van het CBB.
Periode: (1933) 1945 – 1999
Grondslag: Besluit instelling Centraal Bureau van Bijstand ex artikel 73a Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 2, lid 4 (*Stb.* 1933, 292), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 418
Product: Benoemingsbesluiten

(109.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het aan de voorzitter en de deskundigen van het CBB verlenen van vrijstelling van de verplichting om te wonen in de plaats waar het CBB is gevestigd, en het aanwijzen van de woonplaats.
Periode: (1933) 1945 – 1999
Grondslag: Besluit instelling Centraal Bureau van Bijstand ex artikel 73a Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 3, lid 2 (*Stb.* 1933, 292), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 418
Product: Besluiten

(110.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het aan de deskundigen van het CBB verlenen van toestemming voor het tegen betaling vervullen van nevenbetrekkingen- of functies.
Periode: (1933) 1945 – 1999
Grondslag: Besluit instelling Centraal Bureau van Bijstand ex artikel 73a Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 6 (*Stb.* 1933, 292), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 418
Product: Besluiten

(111.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het goedkeuren van het Huishoudelijk Reglement van het CBB.
Periode: (1933) 1945 – 1999

Grondslag: Besluit instelling Centraal Bureau van Bijstand ex artikel 73a Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 8, lid 4 (*Stb.* 1933, 292), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 418

Product: Besluit

(112.)

Actor: Centraal Bureau van Bijstand

Handeling: Het geven van voorlichting aan de Minister van Justitie.

Periode: (1933) 1945 – 1999

Grondslag: Besluit instelling Centraal Bureau van Bijstand ex artikel 73a Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 14 (*Stb.* 1933, 292), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 418

Product:

(113.)

Actor: Centraal Bureau van Bijstand

Handeling: Het jaarlijks schriftelijk verslag uitbrengen over zijn werkzaamheden van het afgelopen jaar.

Periode: (1933) 1945 – 1999

Grondslag: Besluit instelling Centraal Bureau van Bijstand ex artikel 73a Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 15 (*Stb.* 1933, 292), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 418

Product: Jaarverslag

Het Bureau financieel toezicht notarissen

Sinds 1999 houdt het Bureau financieel toezicht notarissen (voortaan: *het Bureau*) toezicht op de naleving door de notaris van bepaalde artikelen van de Wet op het Notarisambt, relevante verordeningen en ministeriële regelingen. Het is gevestigd in Utrecht.²⁴ Het vervangt het Centraal Bureau van Bijstand. De kosten van het Bureau worden niet meer door de notarissen zelf betaald, maar door het Ministerie van Justitie.

Volgens de nieuwe notariswet staat het Bureau de kamers van toezicht niet alleen meer bij in hun taak, maar functioneert het zelfstandig. Het is, in tegenstelling met het CBB, een publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) met eigen rechtspersoonlijkheid, en is, in de zin van de Archiefwet 1995, zelf zorgdrager voor het eigen archief. Net als in het geval van de KNB zijn daarom in dit RIO alleen de handelingen van de Minister van Justitie ten aanzien van het Bureau opgenomen.

(114.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het bepalen dat het Bureau andere taken kan verrichten dan alleen het toezicht op de naleving door de notaris van bepalingen, verordeningen en ministeriële regelingen in de Wet op het Notarisambt, indien die taken in verband staan met het bijstaan van de kamers van toezicht.

Periode: 1999 -

Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 110, lid 2 (*Stb.* 1999, 190)

Product: AMVB: Besluit ondernemingsplan notaris (*Stb.* 1999, 191)

(115.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het vaststellen van algemeen verbindende voorschriften of beleidsregels ten aanzien van de uitoefening van de taken van het Bureau.

Periode: 1999 -

Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 110, lid 2 (*Stb.* 1999, 190)

Product: ministeriële regeling

(116.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het benoemen, schorsen en ontslaan van de voorzitter en leden van het bestuur van het Bureau.

Periode: 1999 -

Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 110, lid 4 (*Stb.* 1999, 190)

Product: (benoemings-)besluit

(117.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het vaststellen van de vergoeding voor de werkzaamheden van de leden van het bestuur van Bureau.

Periode: 1999 -

Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 110, lid 5 (*Stb.* 1999, 190)

Product: ministeriële regeling

(118.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het goedkeuren van het bestuursreglement van het Bureau.

Periode: 1999 -

Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 110, lid 9 (*Stb.* 1999, 190)

Product: Goedkeuringsbesluit

(119.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het treffen van voorzieningen in geval van ernstige verwaarlozing door het Bureau van zijn taken.

Periode: 1999 -

Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 110, lid 11

Product:

(120.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het besluiten tot verstrekking van (voorschotten op) de subsidie voor de kosten van exploitatie van het Bureau.

Periode: 1999 -

Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 111, lid 1 en 4 (*Stb.* 1999, 190)

Product: Beschikking

(121.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het opstellen van een verslag over het functioneren van het Bureau.

Periode: 1999 -

Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 113 (*Stb.* 1999, 190)

Product: Verslag

(122.)

Actor: Minister van Justitie

Handeling: Het verrichten van activiteiten in het kader van de vervanging van het Centraal Bureau van Bijstand door het Bureau.

Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, artt. 129 –131 (*Stb.* 1999, 190)
Product: lijst van medewerkers van het CBB, besluiten

Bijzondere rekeningen

De notaris is verplicht bij een kredietinstelling, die is ingeschreven ingevolge de Wet toezicht kredietwezen 1992, een of meer bijzondere rekeningen aan te houden die uitsluitend bestemd zijn voor gelden, die hij in verband met zijn werkzaamheden beheert. In dat licht moet de volgende handeling worden geplaatst.

(123.)
Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het vaststellen van regels met betrekking tot de wijze van berekening en uitkering van de rente van de op de bijzondere rekening gestorte gelden.
Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 25, lid 7 (*Stb.* 1999, 190)
Product: Ministeriële regeling

(124.)
Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het vaststellen van het minimum aantal uren per week dat notarissen verplicht zijn hun ambt uit te oefenen bij waarneming in deeltijd.
Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 29, lid 3 (*Stb.* 1999, 190)
Product: Besluit deeltijd notarissen (*Stb.* 1999, 227), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1999, 30

Tarieven

(125.)
Actor: Minister van Justitie en Minister van Economische Zaken
Handeling: Het vaststellen van tarieven of een tarievenstelsel ter bepaling van het honorarium dat de notaris de cliënt in rekening brengt.
Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 127, lid 2 (*Stb.* 1999, 190)
Product: Tijdelijke regeling notariële tarieven onroerendgoedpraktijk 1999 (vervallen), (*Stcrt.* 1999, 137)

Materiaal en inhoud van akten

(126.)
Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het opstellen van nadere regels betreffende het te gebruiken materiaal en de wijze waarop de inhoud van de akte wordt gesteld.
Periode: (1842) 1945 – 1999 (oude wet) en 1999 – (nieuwe wet)
Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen) art. 28, lid 3 (*Stb.* 1842, 20), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1971, 718, *Stb.* 1989, 616 jo 1991/606
Wet op het Notarisambt, art. 41, lid 2 (*Stb.* 1999, 190)
Product: AMVB's, verordeningen

(127.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het stellen van nadere regels omtrent de gegevens en verklaringen die in grossen, afschriften en uittreksels van akten moeten worden opgenomen.
Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 53 (*Stb.* 1999, 190)
Product: AMVB

Inzage

(128.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het verlenen van verlof om inzage te plegen, of afschriften of uittreksels te vorderen van akten, die ouder zijn dan zeventig jaar.
Periode: (1882) 1945 – 1999 (oude wet)
Grondslag: Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 42, lid 2 (*Stb.* 1842, 20), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1904, 283, *Stb.* 1918, 124, *Stb.* 1970, 612, *Stb.* 1989, 616 jo 1991/606
Product: Brief

Overgangsregelgeving

(129.)

Actor: Minister van Justitie
Handeling: Het opstellen van een verslag over de gevolgen van de overgangsregelgeving betreffende de continuïteit en de toegankelijkheid van de notariële dienstverlening in de periode van de overgang van de oude naar de nieuwe Wet op het Notarisambt.
Periode: 1999 -
Grondslag: Wet op het Notarisambt, art. 127, lid 4 en art. 128 (*Stb.* 1999, 190)
Product: verslag, benoeming van een commissie

D. Bijlagen

Geraadpleegde wet- en regelgeving met betrekking tot vermogensrecht

- Belemmeringenwet Privaatrecht, art. 1 (*Stb.* 1927, 159), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1963, 259, *Stb.* 1989, 490 jo 1991/607.
- Besluit gevonden voorwerpen, (*Stb.* 1991, 434).
- Besluit houdende uitvoering van Burgerlijk Wetboek Boek 4 (*Stb.* 1962, 325), gewijzigd bij besluit (*Stb.* 1997, 702).
- Besluit splitsing appartementsrechten (*Stb.* 1972, 468).
- Besluit Vaststelling welke wethoudersfuncties voor de toepassing van art. 7:643 als volledig bezoldigd worden aangemerkt. (*Stb.* 1994, 556).
- Besluit Vijandelijk Vermogen, art. 28 (*Stb.* 1944, E 133).
- Burgerlijk Wetboek: oud: Boek 3 t/m 5; nieuw: Boek 3 t/m 8;
- Burgerlijk Wetboek Boek 4, zoals vastgesteld bij *Stb.* 1969, 392, en gewijzigd of te wijzigen door:
- de Invoeringswet nieuw Burgerlijk Wetboek Boek 4 en Titel 3 van Boek 7, eerste gedeelte,
  - het voorstel van wet 27 021, houdende Invoeringswet Boek 4 en Titel 3 van Boek 7 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, tweede gedeelte (nadere wijziging van Boek 4), en
  - het voorstel van wet 17 213 tot vaststelling van titel 7.3 (Schenking) van het nieuwe Burgerlijk Wetboek.
- Gegevensbesluit rechten van gebruik in deeltijd van onroerende zaken (*Stb.* 1997, 289).
- Geldschieterswet (*Stb.* 1932, 19).
- Organisatieregeling Ministerie van Justitie 2000, een publicatie van de Directie Personeel en Organisatie van het Ministerie van Justitie, 's-Gravenhage, 2000, *Stcrt.* 2000, 184.
- Overgangswet Nieuw Burgerlijk Wetboek, (*Stb.* 1991, 197) zoals gewijzigd bij *Stb.* 1991, 601.
- Richtlijn nr. 94/47/EG van het Europees Parlement en van de Raad van de Europese Unie van 26 oktober 1994 (PbEG L 280).
- Wet arbeidsvergunning vreemdelingen (*Stb.* 1964, 72).
- Wet commissies standaardregelingen, art. 9, lid 2 (*Stb.* 1989, 567), gewijzigd bij *Stb.* 1992, 422 en *Stb.* 1993, 690.
- Wet herziening bedingen bij erfstelling of legaat (*Stb.* 1925, 174), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1956, 327 en *Stb.* 1997, 773.
- Wet, houdende verplichtstelling van de notariële akte bij de levering van onroerende zaken en bij de vestiging van zakelijke rechten op onroerende goederen (*Stb.* 1956, 376).
- Wet op het afbetalingsstelsel 1961 (*Stb.* 1961, 218), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1963, 286, *Stb.* 1972, 399, en *Stb.* 1973, 438.
- Wet op het centraal testamentenregister (*Stb.* 1977, 25), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1992, 422.
- Wet op het consumentenkrediet (*Stb.* 1990, 395), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1992, 422.
- Wet op het consumptief geldkrediet (*Stb.* 1972, 399).
- Wet op het testamentenregister (*Stb.* 1918, 124), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1961, 304.
- Wet tot regeling van het verrichten van arbeid door vreemdelingen (*Stb.* 1934, 257).
- Wet tot regeling van het verrichten van het zelfstandig uitoefenen van beroepen en bedrijven door vreemdelingen (*Stb.* 1937, 628).
- Wet Overeenkomst Binnenlands Openbaar Personenvervoer (*Stb.* 1988, 118).
- Wet Overeenkomst Wegvervoer, art. 2, lid 1 (*Stb.* 1988, 670).
- Wetboek van Koophandel Boek 1 en 2.

Geraadpleegde wet- en regelgeving met betrekking tot het notarisambt

Algemene wet bestuursrecht (*Stb.* 1992, 315)

Beschikking tot bekendmaking van de tekst van de statuten en het pensioenreglement (*Stcrt.* 1955, 99)

Besluit beroepsvereisten kandidaat-notarissen (*Stb.* 1999, 228).

Besluit deeltijd notarissen (*Stb.* 1999, 227).

Besluit ex artikel 24 Wet leeftijdsgrens notarisambt (*Stb.* 1954, 509), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1977, 255 en *Stb.* 1996, 286.

Besluit ex artikel 24 Wet leeftijdsgrens notarisambt (*Stb.* 1955, 216).

Besluit, houdende nadere bepaling van het maximum getal notarissen in ieder arrondissement (*Stb.* 1934, 120), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1986, 378.

Besluit, houdende nadere regelen ter bepaling of een kandidaat-notaris werkzaam is op een notariskantoor of bij een instelling aangewezen overeenkomstig artikel 1 van de Wet tot invoering van een leeftijdsgrens voor het notarisambt en oprichting van een notarieel pensioenfonds (*Stb.* 1954, 509), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1977, 255.

Besluit, houdende voorschriften ter uitvoering van artikel 14 van de Wet op het Notarisambt (vervallen), art. 8 (*Stb.* 1878, 81), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1956, 54.

Besluit instelling Centraal Bureau van Bijstand ex artikel 73a Wet op het Notarisambt (vervallen) (*Stb.* 1933, 292), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1995, 418.

Besluit instelling kamers van toezicht ex artikelen 50 en 50 sub b van de Wet op het Notarisambt (vervallen) (*Stb.* 1905, 270), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1993, 399.

Besluit kamers van toezicht notariaat (*Stb.* 1999, 246).

Besluit ondernemingsplan notaris (*Stb.* 1999, 191).

Overbrengingsbesluit notariële archiefbescheiden (*Stcrt.* 1969, 240).

Regeling notariële tarieven familiepraktijk minderdraagkrachtigen 1999 (*Stcrt.* 1999, 137).

Statuten van de Stichting Notarieel Pensioenfonds, art. 19, lid 3 (*Stcrt.* 1955, 99).

Tijdelijke regeling notariële tarieven onroerendgoedpraktijk 1999 (*Stb.* 1999, 137).

Wet tot invoering van een leeftijdsgrens voor het notarisambt en oprichting van een notarieel pensioenfonds, (*Stb.* 1954, 407), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1986, 637, *Stb.* 1990, 337, *Stb.* 1992, 441, *Stb.* 1994, 252, *Stb.* 1995, 354, *Stb.* 2000, 2001/21.

Wet op het Notarisambt (nieuw), (*Stb.* 1999, 190).

Wet op het Notarisambt (vervallen), (*Stb.* 1842, 20), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1954, 407, *Stb.* 1983, 595.

Literatuur algemeen

'De andere overheidsorganen'. Archiefwet en zelfstandige bestuursorganen, publicatie van de Rijksarchiefinspectie, mei 2000.

Notitie van de Algemene Rekenkamer d.d. 29-01-1997 betreffende voordracht over zbo's t.b.v. Rijksarchiefdienst d.d. 4-2-1997.

Rapportage doorlichting zelfstandige bestuursorganen, een publicatie van het Ministerie van Justitie, Den Haag, 1997.

Wie is wie bij de Directie Wetgeving?, een uitgave van het Ministerie van Justitie, 2000.

Literatuur over Vermogensrecht

Algra, Mr. N.E. en Jansen, mr. H.C.G.J.: *Rechtsingang. Een oriëntatie in het recht*, Groningen, 1989. Beleidsvoorbereiding en beleidscounterparts bij de sector privaatrecht van de directie Wetgeving, nota van de afdeling Wetgeving van het Ministerie van Justitie, 2000.

Brahn, Prof. Mr. O.K., *Zwaartepunten van het nieuwe vermogensrecht*, Arnhem, 1989.

Brief van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken aan de provinciale besturen d.d. 2 december 1991, FBA 91/N1601.

Hartkamp, Mr. A.S., *Compendium van het vermogensrecht volgens het nieuwe Burgerlijk Wetboek*, Deventer, 1999.

Kasdorp, Mr. J.E., Kleyn, Prof. mr. W.M., Wedekind, Mr. W., Zwemmer, Prof. dr., *Compendium Erfrecht*, Deventer 1998.

Geraadpleegde materiedeskundigen op het beleidsterrein Vermogensrecht

Beek, dhr. mr.dr. H.L. van der, Directoraat-generaal Wetgeving, Rechtspleging & Rechtsbijstand, Directie Wetgeving, raadadviseur, met in zijn portefeuille consumentenrecht, onroerend-goedrecht en zekerheidsrechten: hij heeft informatie verstrekt met betrekking tot internationale handelingen voor de UNIDROIT en UNCITRAL, het overgangsrecht van oud naar nieuw Burgerlijk Wetboek en de Wet op het consumentenkrediet.

Horst, mw. mr. N.M. van der, Directoraat-generaal Wetgeving, Rechtspleging & Rechtsbijstand, Directie Wetgeving, raadadviseur, met in haar portefeuille huurrecht en spoorwegrecht: zij heeft informatie verstrekt met betrekking tot internationale handelingen op het deelbeleidsterrein spoorwegrecht.

Jansen, dhr. mr. I., Directoraat-generaal Wetgeving, Rechtspleging & Rechtsbijstand, Directie Wetgeving, coördinerend raadadviseur algemeen vermogensrecht: gedurende de gehele looptijd van het onderzoek is er frequent contact met hem geweest, zowel ten behoeve van de afbakening van het beleidsterrein vermogensrecht als ter correctie van de handelingen op dat gebied.

Raaij, dhr. G. van, Directoraat-generaal Preventie, Jeugd & Sancties, Directie Bestuurszaken: hij heeft mondelinge en schriftelijke informatie verstrekt over het Centraal Testamenten Register.

Tuinstra, mw. drs. F., Directie Bedrijfsvoering & Ondersteuning Bestuursdepartement, Hoofdafdeling Productiemanagement: zij is bezig met een inventarisatie van het archief dat betrekking heeft op de vorming van het nieuwe Burgerlijk Wetboek. Gedurende de gehele looptijd van het onderzoek heeft zij enkele malen uitleg gegeven over de ontwikkeling en opbouw van het Burgerlijk Wetboek.

Geraadpleegde materiedeskundigen op het terrein van het notarisambt

Bos, dhr. H., medewerker Bureau Financieel Toezicht Notarissen te Utrecht: hij heeft informatie verstrekt met betrekking tot producten van handelingen van of met betrekking tot het Bureau Financieel Toezicht Notarissen.

Dalmijn, dhr. mr. V.A., Directoraat-generaal Wetgeving, Rechtspleging & Rechtsbijstand, Directie Rechtsbijstand & Juridische Beroepen: hij heeft informatie verstrekt met betrekking tot het notarisambt.

Lanooy, mw. E.P., Directoraat-generaal Wetgeving, Rechtspleging & Rechtsbijstand, Directie Rechtsbijstand & Juridische Beroepen: zij is ondermeer verantwoordelijk voor de correspondentie van het Minister van Justitie met betrekking tot notarisambt. Zij heeft duidelijkheid verschaft over producten van handelingen op het gebied van het notarisambt.

Oor, dhr. mr. J.G.W, secretaris van de Kamer van Toezicht over de notarissen en kandidaat-notarissen te Arnhem: hij heeft informatie verschaft over producten van handelingen op het gebied van het notarisambt.

Rijn van Alkemade - van Trigt, mw. mr. E.G. van, Directoraat-generaal Wetgeving, Rechtspleging & Rechtsbijstand, Directie Wetgeving, raadadviseur, met in haar portefeuille notariaat en juridische beroepen: zij heeft informatie verstrekt met betrekking tot het notarisambt.

Lijst van afkortingen

AMVB	algemene maatregel van bestuur
Aw 1995	Archiefwet 1995
BSD	Basis Selectiedocument
BW	Burgerlijk Wetboek
CBB	Centraal Bureau van Bijstand
CRM	Cultuur Recreatie en Maatschappelijk Werk
CTR	Centraal Testamentenregister
DRJB	Directie Rechtsbijstand en Juridische Beroepen
G.S.	Gedeputeerde Staten
GW	Grondwet
Jo	in verbanding met, in verband met, ter verwijzing naar schakelbepalingen, waarbij de wetgever gemakshalve regels voor een bepaalde rechtsfiguur ook, voorzover mogelijk, van toepassing verklaart op vergelijkbare rechtsfiguren
K.b.	Koninklijk besluit
KNB	tot 1999: Koninklijke Notariële Broederschap vanaf 1999: Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
MIO	Methode van Institutioneel Onderzoek
N.B.I.	Nederlands Beheersinstituut
OCenW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
PCDIN	Permanente Commissie Documentaire Informatievoorziening
PIVOT	Project Invoering Verkorting OverbrengingsTermijn
RAD	Rijksarchiefdienst
RIO	Rapport Institutioneel Onderzoek
SER	Sociaal Economische Raad
Stb.	Staatsblad (wetten in formele zin, algemene maatregelen van bestuur)
Stcrt.	Staatscourant (ministeriële regelgeving)
UNCITRAL	United Nations Commission on International Trade Law
UNIDROIT	International Institute for the Unification of Private Law
ZBO	Zelfstandig bestuursorgaan

Noten

Vermogensrecht

- ¹ Het voorkomen van de hier genoemde algemene handelingen is getoetst in een overleg met Mr. I. Jansen, op 2-2-2001.
- ² *Systematisch Register op Staatsblad en Staatscourant*: Burgerlijk Wetboek, XX A
- ³ Voor deze paragraaf is gebruik gemaakt van een nota van de Directie Wetgeving: Beleidsvoorbereiding en beleidscounterparts bij de sector privaatrecht van de directie Wetgeving
- ⁴ Het organogram is gebaseerd op de Organisatieregeling Ministerie van Justitie 2000, een publicatie van de Directie Personeel en Organisatie van het Ministerie van Justitie, 's-Gravenhage, 2000, *Stcrt.* 2000, 184, resp. art. 2d, 31 en 32 en organogrammen op internet (http://www.minjust.nl/b_organ/organisa/, of intranet: http://justitiweb/justitie/organisatie/images/org_schm.gif .
- ⁵ Ministerie van Justitie, Nota *Wetgeving voor de elektronische snelweg*, Tweede Kamer der Staten-Generaal, Vergaderjaar 1997-1998, Kamerstuk 25880, nr. 2. Ook via internet beschikbaar op <http://www.minjust.nl/sdu/index.htm> en via intranet van Justitie: <http://justweb/sdu/index.htm> .
- ⁶ Kamerstuk 27 743, Vergaderjaar 2000-2001
- ⁷ http://www.minjus.nl/c_actual/persber/pb0764.htm: persbericht van het Ministerie van Justitie d.d. 17-5-2001.
- ⁸ Brief van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken aan de provinciale besturen dd. 2 december 1991, FBA 91/N1601
- ⁹ Memorie van Toelichting op de Overgangswet, kamerstuk 1984-1985, 18998.
- ¹⁰ Wet op het testamentenregister, art. 1 (*Stb.* 1918, 124) zoals gewijzigd bij *Stb.* 1961, 304
- ¹¹ Oud Burgerlijk Wetboek Boek 3, art. 875, sub a, editie Schuurmans & Jordens, 1989, p. 644-645.
- ¹² Kuiper, W.E., Ruypers, M.P.J. & Slangen, P.C., *Rechtspersonenrecht geschetst* (Ars Aequi Libri, Nijmegen, 1993), p. 1-2.
- ¹³ Er zijn wetsvoorstellen in behandeling voor vernieuwing van Boek 7 en 7A. De bedoeling is dat beide boeken worden samengevoegd tot één Boek 7.
- ¹⁴ *Jo* betekent *in verbinding met, in verband met*, ter verwijzing naar schakelbepalingen, waarbij de wetgever gemakshalve regels voor een bepaalde rechtsfiguur ook, voorzover mogelijk, van toepassing verklaart op vergelijkbare rechtsfiguren (Algra, mr. N.E., Gokkel, mr. H.R.W. *Verwijzend en Verklarend Juridisch Woordenboek*, Doorn, 1996, p. 237 en 406).

Het Notarisambt.

- ¹⁵ Wet op het Notarisambt (vervallen) art, 50, lid 1, 3 (*Stb.* 1842, 20), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1878, 29, *Stb.* 1904, 283, en de nieuwe wet, art. 93, lid 1 en 2 (*Stb.* 1999, 190)
- ¹⁶ Definitie van een ZBO volgens de Algemene Rekenkamer: publiekrechtelijke organen die niet hiërarchisch aan de minister ondergeschikt zijn, en privaatrechtelijke organen die bekleed zijn met openbaar gezag (notitie van de Algemene Rekenkamer d.d. 29-01-1997 betreffende voordracht over zbo's t.b.v. Rijksarchiefdienst d.d. 4-2-1997).
- ¹⁷ Wet op het Notarisambt, editie Schuurmans & Jordens 37 T, 1999, p. 11
- ¹⁸ Wet op het Notarisambt (vervallen) art, 50, lid 1, 3 (*Stb.* 1842, 20), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1878, 29, *Stb.* 1904, 283, en de nieuwe wet, art. 93, lid 1 en 2 (*Stb.* 1999, 190)
- ¹⁹ Wet op het Notarisambt, editie Schuurmans & Jordens 37 T, 1999, p. 13

- ²⁰ Wet op het Notarisambt, editie Schuurmans & Jordens 37 T, 1999, p. 14
- ²¹ Wet op het Notarisambt, art. 69, lid 1 (*Stb.* 1842, 20), zoals gewijzigd bij *Stb.* 1878, 29, *Stb.* 1904, en de nieuwe wet, art. 57, lid 1 (*Stb.* 1999, 190)
- ²² Wet op het Notarisambt, art. 34, lid 1 (*Stb.* 1999, 190)
- ²³ Wet op het Notarisambt, art. 61, lid 1 (*Stb.* 1999, 190)
- ²⁴ Wet op het Notarisambt, art. 110, lid 1 (*Stb.* 1999, 190)